

Even Høydahl (red.)

**Innvandrere og norskfødte med
innvandrerforeldre i Drammen**

Innhold

8. Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre i Drammen	289
8.1. Innledning.....	289
8.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse.....	290
8.2.1. Demografi.....	290
8.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn.....	299
8.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011	303
8.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte	306
8.3.1. Barnehage.....	306
8.3.2. Kontantstøtte.....	308
8.4. Utdanning.....	309
8.4.1. Deltakelse i videregående utdanning	309
8.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning.....	310
8.4.3. Utdanningsnivå	310
8.4.4. Deltakelse i høyere utdanning.....	311
8.5. Arbeid.....	312
8.5.1. Sysselsettingsnivå.....	312
8.5.2. Arbeidsledige	313
8.5.3. Næringer	314
8.5.4. Selvstendig næringsdrivende	315
8.6. Økonomiske levekår.....	316
8.6.1.inntekt	316
8.6.2. Sosialhjelp.....	317
8.6.3. Uførepensjon.....	318
8.6.4. Alderspensjon	319
Referanser.....	321
Figurregister	322
Tabellregister.....	323

8. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen

8.1. Innledning

I 2007 ga SSB ut en rapport med nøkkelinformasjon om innvandrerbefolkningens demografi og levekår i 12 kommuner og fem av bydelene i Oslo med størst andel ikke-vestlige innvandrere (Aalandslid 2007). Rapporten var finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Denne rapporten blir nå fulgt opp med en lignende rapport, denne gangen på oppdrag fra IMDI og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).

Siden 2006 har det skjedd en hel del på innvandringsfeltet. Det viktigste er at det har kommet mange flere arbeidsinnvandrere til landet i løpet av de sju årene, de fleste av dem fra EU-land. I tillegg har antallet barn født av innvandrere i Norge økt. Dessuten har SSB revidert klassifiseringer og betegnelser som brukes i statistikken. I 2006 var det nesten utelukkende fokusert på innvandrere og barn av innvandrere fra «ikke-vestlige» land. Betegnelse «vestlig» og «ikke-vestlig» er nå byttet ut med en ny todeling. I tillegg er «førstegenerasjonsinnvandrere» byttet ut med «innvandrere», mens «andregenerasjonsinnvandrere» eller «etterkommere» nå betegnes som «norskfødte med innvandrerforeldre» (se boksen).

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Videre i teksten vil det bli referert til *innvandrere* og *norskfødte med innvandrerforeldre*. Med innvandrere mener vi de som er født i utlandet av utenlandske foreldre, og som selv har innvandret til Norge. Norskfødte med innvandrerforeldre brukes som benevnelse for personer født i Norge med to foreldre som er innvandrere. Med *innvandrerbakgrunn* mener vi her summen av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Landbakgrunn

EU, Nord-Amerika etc. er en forkortelse for EU/EØS, USA, Canada, Australia og New Zealand. Inkluderer også Sveits.

Afrika, Asia etc. er en forkortelse for Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand og Europa utenom EU/EØS.

Samtidig som «vestlig» og «ikke-vestlig» forsvant som begrep, byttet også EU-landene i Øst-Europa landgruppe. De fleste nye innvandrere som har kommet de siste årene, har kommet fra «EU, Nord-Amerika etc.». Derfor har det vært naturlig å ta også denne gruppen med i beskrivelsen av den delen av befolkningen som har innvandrerbakgrunn.

Siden forrige rapport hadde data fra 2006, er det gjort sammenligninger med 2006 noen steder i rapporten.

Følgende kommuner har fått hver sin rapport: Fredrikstad, Bærum, Asker (ny), Lørenskog, Skedsmo, Oslo, Drammen, Skien, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim. Og disse bydelene i Oslo: Gamle Oslo (ny), Grünerløkka (ny), Bjerke, Grorud, Stovner, Alna og Søndre Nordstrand.

Alle kommune- og bydelsrapportene følger samme mal. Etter innledningen følger kapittel 2, som omhandler demografi, innvandrergrunn og deltakelse i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Kapittel 3 beskriver bruk av barnehage og kontantstøtte. I kapittel 4 er utdanning temaet. Kapittel 5 er en beskrivelse av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre på arbeidsmarkedet. Og kapittel 6 beskriver noen aspekter ved økonomiske levekår.

8.2. Demografi, innvandringsgrunn og valgdeltakelse

- 25 prosent, eller hver fjerde innbygger i Drammen hadde innvandrerbakgrunn ved inngangen til 2013, 11 prosentpoeng høyere enn i Norge under ett. Tyrkere er den største gruppen i Drammen, og utgjør også den gruppen som er mest overrepresentert i kommunen.
- Majoriteten (75 prosent) av dem med innvandrerbakgrunn er innvandrere, 25 prosent er norskfødte barn med innvandrerforeldre. Andelen norskfødte i denne gruppen er 16 prosent for landet som helhet.
- Av de med innvandrerbakgrunn har 72 prosent bakgrunn fra Afrika, Asia etc., 15 prosentpoeng høyere enn på landsbasis, mens 28 prosent har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc.
- Nesten halvparten av innvandrerne (47 prosent) i Drammen har bodd i Norge mer enn 10 år, og 21 prosent har vært mindre enn 3 år i landet. I landet som helhet har 36 prosent mer enn 10 år botid og 28 prosent mindre enn 3 år.
- Uten innvandrere og deres norskfødte barn hadde kommunen ikke hatt nettoinnflytting i perioden 2010-2012.
- Av innvandrerne med registrert innvandringsgrunn har 41 prosent kommet ved familieinnvandring, 34 prosent av fluktgrunner og 22 prosent som arbeidsinnvandrere.
- Det var lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn i Drammen ved kommunevalget 2011 og de med innvandrerbakgrunn var godt representert i kommunestyret.

8.2.1. Demografi

Ved inngangen av 2013 hadde Norge vel 5 millioner innbyggere. Av disse hadde 710 000 personer innvandrerbakgrunn, noe som tilsvarte 14 prosent av befolkningen. Det var 593 000 innvandrere og 117 000 norskfødte med innvandrerforeldre.

Drammen hadde da 65 470 innbyggere, og 16 320 av dem, det vil si 25 prosent, hadde innvandrerbakgrunn, noe som er 11 prosentpoeng over landsgjennomsnittet. Over 72 prosent av dem hadde bakgrunn fra Afrika, Asia etc., som er langt over landsgjennomsnittet på 57 prosent.

Mange nasjonaliteter, flest polakker

Drammen har innvandrere fra 146 forskjellige land, dette er 19 flere land enn i 2006. Den største gruppen av innvandrere – norskfødte med innvandrerforeldre ikke inkludert – har opprinnelse fra Polen, og med sine 1 500 personer eller 12 prosent er de 300 flere enn de 1 200 fra Tyrkia. Blant de andre større gruppene er det ganske mange fra land der flukt er en viktig utvandringsårsak, som 850 fra Irak, 540 fra Afghanistan, 480 fra Somalia, og 400 fra Iran.

Tabell 8.1. Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Drammen. Antall og prosent

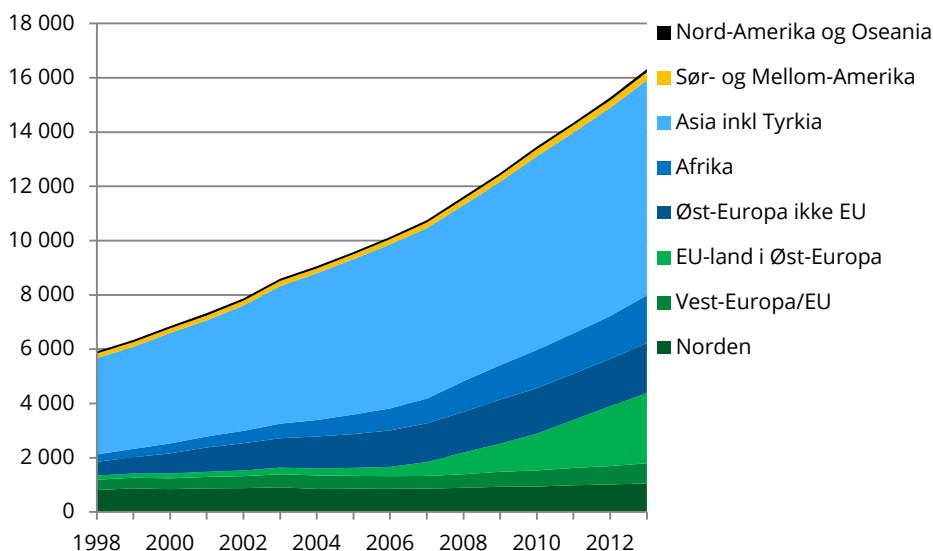
	Hele landet	Prosent av folketallet i Norge	Drammen	Prosent av folketallet i Drammen	Prosent som bor i Drammen per gruppe
Hele befolkningen	5 051 000	100,0	65 470	100,0	1,3
innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	710 000	14,1	16 320	24,9	2,3
- Innvandrere	593 000	11,7	12 310	18,8	2,1
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	117 000	2,3	4 020	6,1	3,4
EU, Nord-Amerika etc. i alt	303 000	6,0	4 510	6,9	1,5
- Innvandrere	282 000	5,6	4 180	6,4	1,5
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	20 000	0,4	320	0,5	1,6
Afrika, Asia etc.	408 000	8,1	11 820	18,1	2,9
- Innvandrere	311 000	6,2	8 120	12,4	2,6
- Norskfødte med innvandrerforeldre ..	97 000	1,9	3 690	5,6	3,8

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sju og en halv gang flere med bakgrunn fra EU-land i Øst-Europa siden 2006

Noen av dem som tilhører gruppen Afrika, Asia etc. har bakgrunn fra Europa (se boks), mange av dem fra land i tidligere Jugoslavia. Bare 28 prosent av personene med utenlandsk opprinnelse (inkludert norskfødte med innvandrerforeldre) har bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., mens hele 72 prosent – nesten tre av fire – har bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Antall innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har økt med 61 prosent fra 2006 til 2013, mens folketallet i kommunen har økt med 13 prosent. Mens personer med innvandrerbakgrunn har økt med 6 200, har økningen av dem uten innvandrerbakgrunn vært 1 500. Veksten av personer med innvandrerbakgrunn har dermed stått for 80 prosent av kommunens samlede folketallsvekst. Den største endringen er at andelen personer fra EU-land i Øst-Europa har økt fra 3 til 16 prosent, i takt med den økende arbeidsinnvandringen fra de nye EU-landene, særlig av polakker, men også av litauere og latviere. Antallet fra Afrika har blitt mer enn doblet, men tallene er likevel ikke større enn at andelen ikke har økt mer enn fra 8 til 11 prosent. Andelen fra Asia med Tyrkia har sunket i takt med at andelen fra EU-land i Øst-Europa har økt, men utgjør fortsatt tett oppunder 50 prosent.

Figur 8.1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Drammen. Dagens landgruppering. Antall



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Det har blitt mer enn dobbelt så mange innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre siden år 2000

Antallet innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen økte fra 1 100 i 1970, 2 100 i 1980, 4 100 i 1990, til 6 800 i 2000, 13 500 i 2010, og altså 16 300 i 2013. Fra årtusenskiftet og fram til 2007 var den årlige veksten med noen unntak rundt 500, for så å øke til rundt 900, og i 2012 var veksten på 1 050. Det er stort sett vekst i alle grupper, men det er særlig personer fra Asia inkludert Tyrkia og EU-land i Øst-Europa som har skutt i været de siste seks, syv årene.

Tyrkere er mest overrepresentert

Det er mange tyrkere i Drammen, og også mange polakker. Enkelte andre grupper er også store. Det er likevel tyrkerne som klart skiller seg ut som å være relativt sett klart mest konsentrert til kommunen. Drammen med sine 2,3 prosent av landets befolkning med innvandrerbakgrunn, har hele 12,9 prosent eller hver åttende av landets innbyggere med innvandrerbakgrunn fra Tyrkia. Av de store gruppene er tyskere og svensker mest underrepresentert.

Tabell 8.2. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013¹

Landbakgrunn	Personer med innvandrerbakgrunn i Drammen	Innvandrere	Norskfødte med innvandrerforeldre	Andel innvandrere i gruppen	Andel norskfødte med innvandrerforeldre i gruppen	Andel av dem med innvandrerbakgrunn i Drammen	Andel av alle dem med innvandrerbakgrunn i hele landet	Prosent som bor i Drammen per gruppe
	Antall			Prosent				
I alt	16 320	12 310	4 020	75,4	24,6	100,0	100,0	2,3
Tyrkia	2 200	1 200	1 000	54,4	45,6	13,5	2,4	12,9
Polen	1 600	1 500	100	93,8	6,2	9,8	11,6	1,9
Irak	1 180	850	330	72,0	28,0	7,2	4,2	4,0
Pakistan	990	520	470	52,6	47,4	6,1	4,7	3,0
Somalia	710	480	230	67,5	32,5	4,4	4,7	2,1
Kosovo	710	460	250	64,5	35,5	4,3	2,0	5,0
Afghanistan ...	660	540	120	81,9	18,1	4,0	2,0	4,6
India	650	410	240	62,8	37,2	4,0	1,7	5,4
Bosnia- Hercegovina ..	560	430	130	77,0	23,0	3,4	2,3	3,3
Iran	510	400	110	79,0	21,0	3,1	2,7	2,7
Vietnam	490	310	180	62,6	37,4	3,0	3,0	2,3
Litauen	470	440	30	92,8	7,2	2,9	4,3	1,5
Sverige	440	400	30	92,4	7,6	2,7	5,3	1,2
Danmark	370	330	40	89,7	10,3	2,3	2,9	1,8
Russland	300	250	50	84,8	15,2	1,8	2,5	1,7
Tyskland	270	250	20	91,6	8,4	1,7	3,7	1,0
Thailand	260	230	30	87,9	12,1	1,6	2,2	1,7
Sri Lanka	250	160	90	63,3	36,7	1,5	2,1	1,7
Latvia	180	170	10	95,6	4,4	1,1	1,2	2,1
Filippinene	180	170	10	95,6	4,4	1,1	2,5	1,0
Storbritannia ..	170	160	10	95,8	4,2	1,0	2,0	1,1
Island	160	140	10	91,7	8,3	1,0	1,1	2,0
Andre land	3 030	2 510	520	82,8	17,2	18,5	28,9	1,5

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

¹ Tabellen er rettet 8. juli 2014.

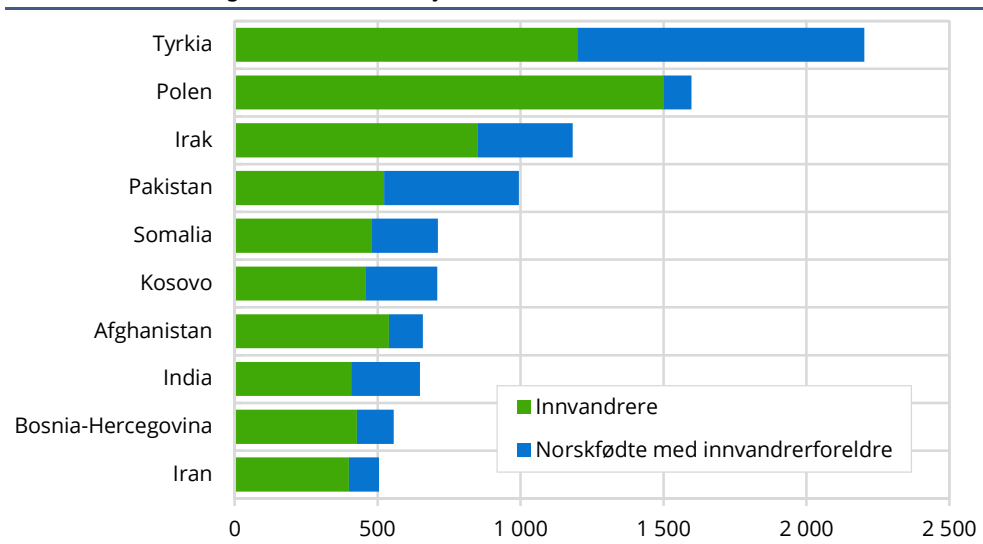
Størst andel norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia og Pakistan

Grupper av innvandrere som har bodd lenge i landet (se tabell 8.3) har nådd å få flere norskfødte barn enn de med kortere botid. I Drammen er det personer fra Tyrkia og Pakistan som har størst andel norskfødte, fulgt av Vietnam, India, Sri Lanka og Kosovo. I antall er det klart flest norskfødte med innvandrerforeldre fra Tyrkia. Men det er ikke alle grupper med lang botid som har mange norskfødte barn. For eksempel har over 60 prosent av de britiske og danske innvandrerne i Drammen bodd mer enn 20 år i landet, mens kun henholdsvis 4 og 10 prosent av den britiske og danske befolkningen med innvandrerbakgrunn er født i Norge. Også for svenske innvandrere gjør lignende forhold seg gjeldende. Det vil typisk være forholdsvis få norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra land med innvandrere som gjerne gifter seg med personer uten innvandrerbakgrunn, som våre naboland, samt Thailand og Filippinene (se tabell 8.7). Barna disse parene får

regnes ikke som norskfødte med innvandrerforeldre, siden kun den ene forelderen er innvandrer.

I forhold til landsgjennomsnittet er i tillegg til tyrkere også personer fra India, Kosovo og Afghanistan overrepresentert i Drammen, mens det relativt sett er særlig få polakker, men også svensker, i kommunen.

Figur 8.2. De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn. Drammen. 1. januar 2013. Antall



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Andelen norskfødte med innvandrerforeldre av alle personer med innvandrerbakgrunn er noe større i Drammen enn i landet som et hele. I Drammen er andelen 25 prosent, mens den for landet er 16 prosent. Figur 8.2 viser for de største gruppene det samme som er beskrevet i tabell 8.2, og det vises tydelig at Tyrkia og Pakistan skiller seg ut. Grunnen til dette er at det bor forholdsvis mange i kommunen fra grupper med lang botid, som tabell 8.3 viser.

Tabell 8.3. Innvandrere bosatt i Drammen, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent

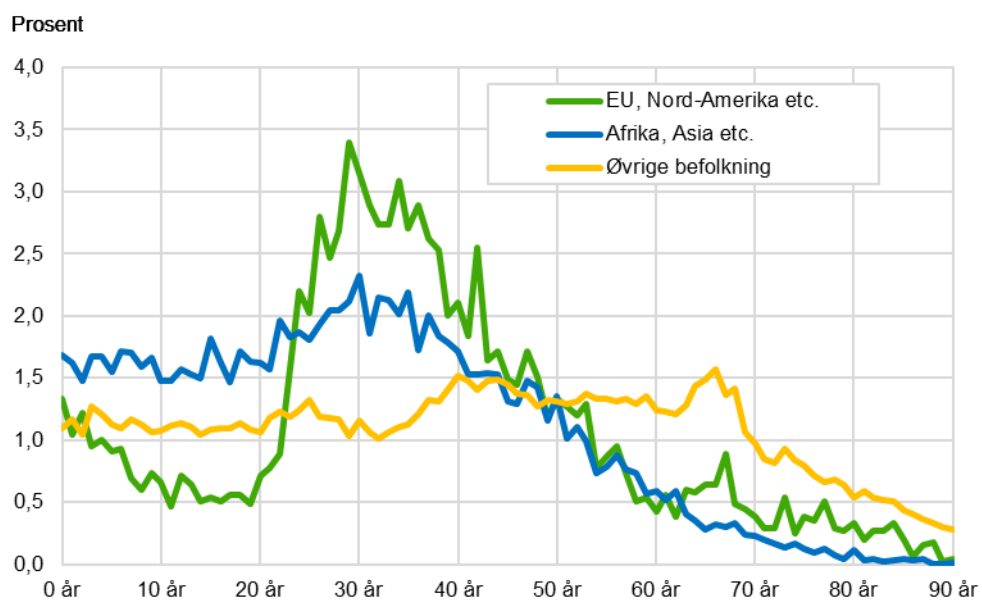
Landbakgrunn	Antall	Prosent	0-2 år	3-5 år	6-10 år	11-20 år	21 år og mer
I alt	12 310	100	21	14	18	23	24
EØS etc.	4 180	100	39	22	11	10	18
Afrika, Asia etc.	8 120	100	11	10	22	30	27
Polen	1 500	100	46	36	12	2	4
Tyrkia	1 200	100	4	5	10	19	62
Irak	850	100	9	9	28	51	3
Afghanistan	540	100	13	15	49	20	3
Pakistan	520	100	8	9	16	21	45
Somalia	480	100	21	18	32	25	4
Kosovo	460	100	5	7	11	60	17
Litauen	440	100	63	25	10	2	0
Bosnia-Hercegovina	430	100	5	3	4	87	1
India	410	100	13	9	12	15	52
Sverige	400	100	22	12	12	30	24
Iran	400	100	12	4	22	37	27
Danmark	330	100	9	5	8	14	64
Vietnam	310	100	6	4	8	18	65
Russland	250	100	15	10	46	25	4
Tyskland	250	100	18	24	17	14	28
Thailand	230	100	14	19	31	22	14
Latvia	170	100	78	11	7	2	2
Filippinene	170	100	33	14	24	14	15
Storbritannia	160	100	13	8	8	9	62
Sri Lanka	160	100	4	5	12	21	57
Hele landet							
I alt	593 300	100	28	19	16	18	19
EU, Nord-Amerika etc	282 100	100	37	24	12	10	17
Afrika, Asia etc.	311 300	100	20	15	20	25	20

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Store variasjoner i botid blant innvandrere

Tabell 8.3 viser innvandrere bosatt i Drammen fordelt etter botid i Norge. Vi ser her at noen land har en klar majoritet med kort botid (0-5 år) i Norge, mens andre land har store grupper med lang botid (21 år eller mer). I den ene enden av skalaen har rundt to tredjedeler av innvandrerne fra Tyrkia, Pakistan, Kosovo, Bosnia-Hercegovina, Vietnam, Storbritannia og Sri Lanka bodd i landet i mer enn 10 år. I den andre enden av skalaen har derimot åtte av ti innvandrere fra Polen bodd i landet i mindre enn seks år. Tabellen fanger også opp den nyeste innvandringsstrømmen, i det seks av ti fra Litauen og hele åtte av ti fra Latvia har en botid på mindre enn tre år.

Figur 8.3. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Drammen. 1. januar 2013. Prosent



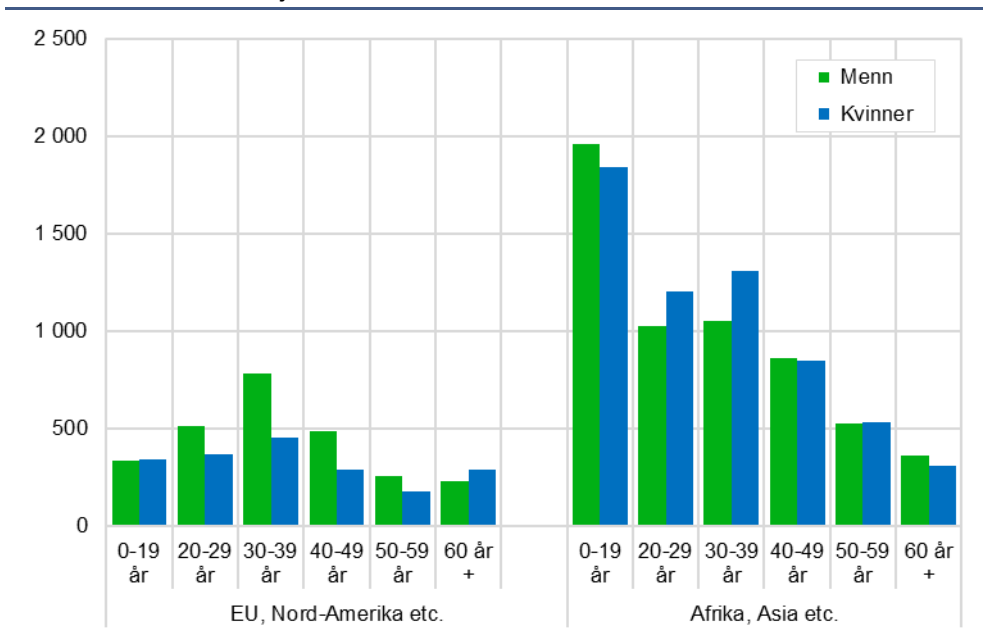
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Høy andel av innvandrere i arbeidsfør alder

Som figur 8.3 viser, er en høy andel av innvandrerne i Drammen i arbeidsfør alder. Totalt er 69 prosent av innvandrerne og de norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 20-66 år.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør 18 prosent av Drammens befolkning og de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. utgjør 7 prosent. 41 prosent av dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er i alderen 25-40 år, mens 32 prosent av dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det, og bare 19 prosent av den øvrige befolkningen.

Figur 8.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, etter landbakgrunn og alder. Drammen. 1. januar 2013. Antall



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Flest menn fra EU, Nord-Amerika etc. og kvinneoverskudd i alderen 20-39 år blant dem fra Afrika, Asia etc.

Blant personer med innvandrerbakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det flere menn (58 prosent) enn kvinner, spesielt i alderen 30-49 år. I alderen over 60 år er det imidlertid flere kvinner enn menn. Denne fordelingen etter alder og kjønn er temmelig lik for hele landet.

Blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er det derimot så vidt flere kvinner enn menn. Det er i aldersgruppen 20-39 år at forskjellen er merkbar (flere kvinner enn menn), mens det i de øvrige aldersgruppene kun er små forskjeller. At det er flere kvinner enn menn i denne gruppen i alderen 20-39 år er også et generelt trekk for landet, og ikke noe spesielt for Drammen.

Sentrumsnært og på sørsiden av elva

Av tabell 8.4 og figur 8.5 kan vi se hvor personer med innvandrerbakgrunn er bosatt i de ulike delene av Drammen. Innvandrerne og deres barn, både de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., og de fra Afrika, Asia etc., er overrepresentert i sentrumsområdene på sørsiden av elva.

Det mest populære området for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre både i absolutte tall og relativt sett er Danvik-Fjell, hvor de til sammen utgjør 44 prosent av befolkningen. Dette er langt over snittet på 25 prosent for hele kommunen. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. utgjør hele 38 prosent av den totale befolkningen i Danvik-Fjell, mot 18 prosent i hele kommunen.

Strømsø og Gulskogen-Sundhaugen er andre områder hvor andelen med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. er relativt høy sammenlignet med gjennomsnittet i kommunen (fra 21 til 25 prosent).

Også for innvandrerne med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc., er Strømsø og Gulskogen-Sundhaugen populære bosteder relativt sett. I tillegg er to områder på nordsiden av elva, Bragernes sentrum og Fjellheim, like populære. I disse områdene har mellom 9 og 10 prosent av innbyggerne innvandrerbakgrunn fra EU/EØS etc., mens gjennomsnittet for Drammen ligger på 7 prosent. I Danvik-Fjell er de derimot underrepresentert, med en andel på bare 5 prosent.

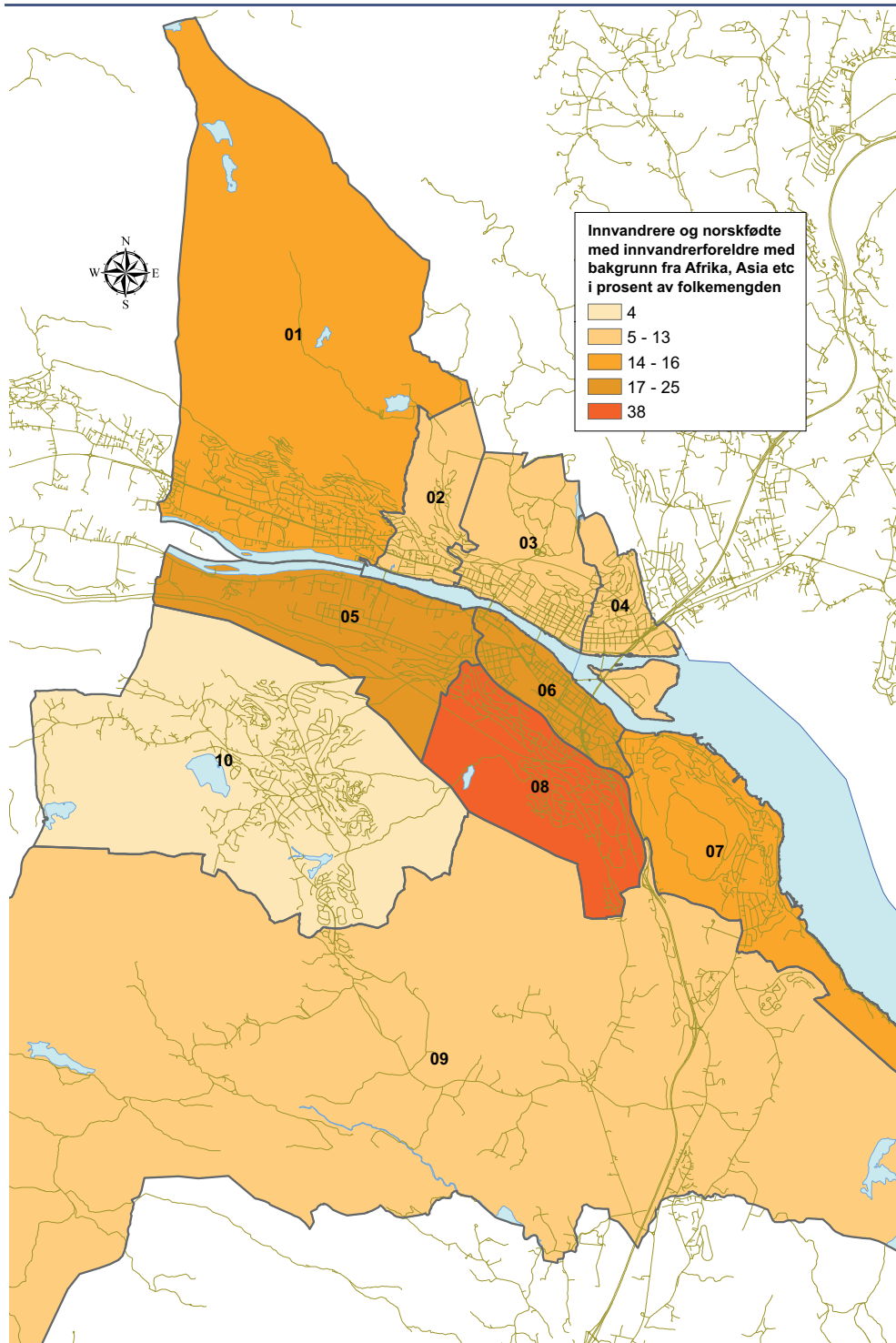
Ser man motsatt, på de områdene hvor færrest personer er av innvandrerbakgrunn, er det særlig Konnerud som skiller seg ut, hvor bare 8 prosent av innbyggerne har innvandrerbakgrunn. Danvik-Fjell skiller seg ut som det området hvor forskjellen i antall og andel mellom dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. og dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er stor. Variasjonen er mye større for Afrika, Asia etc. (fra 4 til 38 prosent) enn for EU, Nord-Amerika etc. (fra 4 til 10 prosent).

Tabell 8.4. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent

	Folke- mengde	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre		
		I alt	EU, Nord-Amerika etc.	Afrika, Asia etc.
Drammen	65 470	25	7	18
01 Åssiden	11 670	20	5	15
02 Øren-Underlia	3 710	20	7	13
03 Bragernes sentrum	4 220	21	9	12
04 Fjellheim	4 030	23	10	13
05 Gulskogen-Sundhaugen	4 730	30	9	21
06 Strømsø	6 720	35	10	25
07 Tangen-Åskollen	6 890	24	8	16
08 Danvik-Fjell	10 090	44	5	38
09 Skoger	3 130	17	7	10
10 Konnerud	10 020	8	4	4
99 Uoppgitt	270	57	29	28

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.5. Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 8.4. Drammen. 1. januar 2013



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Befolkningsendringer 1. januar 2010 til 1. januar 2013**Tabell 8.5. Befolkningsendringer i Drammen 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn**

	Befolkning 2010	Fødte	Døde	Fødsels-overskudd	Innvandring	Utvandring	Nettoinnvandring	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Vekst	Befolkning 2013
I alt	62 570	2 350	1 700	650	3 140	990	2 150	10 790	10 680	100	2 910	65 470
Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre	13 440	660	110	550	2 820	730	2 080	3 330	3 110	220	2 880	16 320
EU, Nord-Amerika etc	2 980	140	50	80	1 830	330	1 500	1 140	1 200	-60	1 530	4 510
Afrika, Asia etc	10 460	530	60	470	990	400	580	2 190	1 910	280	1 360	11 820
Tyrkia	2 170	60	10	50	60	40	20	130	170	-40	30	2 200
Polen	940	60	10	50	740	100	650	390	440	-50	660	1 600
Irak	1 020	90	0	90	90	50	50	290	260	30	160	1 180
Pakistan	940	40	10	30	70	50	20	100	90	10	60	990
Somalia	570	60	0	60	90	60	30	190	140	50	140	710
Kosovo	660	40	0	40	30	10	20	90	90	0	50	710
Afghanistan	460	40	0	40	50	10	30	210	90	120	200	660
India	590	20	10	20	50	20	20	90	70	20	60	650
Bosnia-Hercegovina ..	540	30	10	20	30	20	10	40	50	-10	20	560
Iran	420	20	10	10	50	10	40	120	90	30	80	510
Den øvrige befolkningen	49 130	1 680	1 590	100	320	260	70	7 460	7 580	-120	20	49 150

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I tabell 8.5 er antall personer rundet av til nærmeste 10 av konfidensialitetshensyn. På grunn av dette vil ikke fødselsoverskudd, nettoinnvandring og nettoinnflytting alltid stemme med bruttotallene.

De med innvandrerbakgrunn sto for hele befolkningsveksten

Av befolkningsveksten i Drammen mellom 1.1.2010 og 1.1.2013 på 2 910 personer, sto innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre for 2 880 eller praktisk talt hele veksten. Veksten var relativt likelig fordelt mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og dem fra Afrika, Asia etc. Relativt sett var imidlertid veksten for dem fra EU, Nord-Amerika etc. på hele 51 prosent, mens de fra Afrika, Asia etc. hadde en vekst på 13 prosent. Den delen av befolkningen som ikke har innvandringsbakgrunn, opplevde praktisk talt stillstand i antallet. Mens veksten blant dem fra EU, Nord-Amerika etc. nesten utelukkende skyldtes nettoinnvandring fra utlandet, var veksten blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i langt større grad fordelt mellom nettoinnvandring fra utlandet, fødselsoverskudd og deretter innenlandsk nettoinnflytting, det vil si nettoinnflytting fra andre kommuner i Norge.

I forhold til middelfolkemengden for perioden¹ har personer med innvandrerbakgrunn flere fødte enn den øvrige befolkningen, med 15 per 1 000 innbyggere mot 11 per 1 000 innbyggere årlig. De med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har en rate på 16 mens de med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. har en andel som er tilnærmet lik den øvrige befolkningens. De med somalisk og irakisk bakgrunn har relativt flest fødte, med henholdsvis 32 og 26 fødte per 1 000 innbyggere per år.

Mobile polakker, bofaste tyrkere

I forhold til middelfolkemengden flyttet 6 prosent ut av kommunen i løpet av et år, enten til utlandet eller til andre kommuner i Norge. For innvandrerne var andelen 9 prosent, men det var store forskjeller mellom gruppene. For dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. var andelen 14 prosent, mens den var 7 prosent for dem

¹ Personer 2010 pluss personer 2013, delt på to. Hendelser relativt til middelfolkemengden er her brukt på en lite sofistisert måte. For eksempel har gruppenes fordeling etter alder og kjønn stor innvirkning på antall fødsler. Fødsler per 1 000 middelfolkemengde kan derfor gi et fortegnert bilde av fruktbarheten i gruppen.

med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. 14 prosent av polakkene flyttet ut fra Drammen i løpet av et år, mens den tyrkiske befolkningen var langt mer bofast, i det bare 3 prosent flyttet fra Drammen, og slik var langt mer stedbundne også enn de uten innvandrerbakgrunn, der 5 prosent flyttet ut.

Hvis vi slår sammen alle flyttinger, både innvandringer, utvandring, innflyttinger fra og utflyttinger til andre kommuner, for å vise bevegelsene eller størrelsen av flyttestrømmen, finner vi at 13 prosent av befolkningen «flytter på seg» over kommunegrensen i løpet av et år. Hver fjerde innvanderer gjør det samme, men igjen er forskjellen stor mellom dem med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. (40 prosent) og dem med bakgrunn fra Asia, Asia etc. (16 prosent). Igjen er polakkene mest mobile (44 prosent), mens tyrkerne er bofaste (6 prosent), langt mer bofaste enn de uten innvandrerbakgrunn (11 prosent).

8.2.2. Innvandrere etter innvandringsgrunn og landbakgrunn

SSBs offisielle statistikk om innvandringsgrunn omhandler alle innvandrere med statsborgerskap fra land utenom Norden som innvandet til Norge for første gang mellom 1990 og 2012. For personer med flukt som innvandringsgrunn finnes det derimot forholdsvis gode opplysninger også for en del år før 1990. Statistikken gir en oversikt over de fem hovedgrunnene til at personer flytter til Norge. Alle førstegangsinnevandrere med ikke-nordisk statsborgerskap som kom i perioden 1990-2012 har blitt tildelt en av hovedverdiene Arbeid, Familie, Flukt, Utdanning og Annen innvandringsgrunn.

Nordiske statsborgere kan flytte fritt mellom de nordiske landene, og de trenger derfor ikke å oppgi noe innvandringsgrunn. Derfor står de med uoppgitt innvandringsgrunn i vår statistikk.

Innvandringsgrunn er grunn til første innvandring.

Arbeidsinnvandring omfatter personer som har fått opphold i Norge på bakgrunn av en arbeidstillatelse eller er underlagt registreringsordningen for EU/EØS/EFTA-borgere.

Familieinnvandring dekker familiegjennomføring og familieetablering. Referansepersonen er den "herboende" parten ved familieinnvandring, eller den som en familieinnvanderer kommer sammen med. Klassifiseringen av familieinnvandrere er i hovedsak basert på de registreringer som finnes i UDB-dataene, samt en vurdering av innvanderens egen og referansepersonens første innvandringsdato og vigselsdato (der det er relevant).

Familiegjennomføring er gjennomføring med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer, hvor familierelasjonen oppsto før referansepersonen ble bosatt i Norge.

Familieetablering forstås som nytt ekteskap eller en annen pardannelse der den ene parten ikke er bosatt i Norge (transnasjonal ekteskapsinngåelse), og der han eller hun kan få opphold på grunnlag av familieforholdet til sin bosatte ektefelle eller samboer.

Flukt omfatter personer som har fått opphold i Norge, og hvor flukt har vært gitt som årsak til søknad om opphold, uten hensyn til om personer har fått flyktningstatus etter flyktningkonvensjonen. Gruppen omfatter alle personer som har fått en tillatelse etter søknad om asyl inkludert de som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de som har fått kollektiv beskyttelse. Overføringsflyktninger som har fått opphold på humanitære grunner er også inkludert.

Utdanning omfatter i hovedsak studenter, men også praktikanter og au-pairer.

Annen innvandring

I tillegg kommer noen vedtaksgrunner som ikke lar seg klassifisere i de andre hovedgrunnene. Personer som får tillatelse etter andre rimelighetsgrunner faller inn under denne gruppen.

Av de 12 300 som var registrert som innvandrere i Drammen kommune per 1.1.2013, manglet informasjon om innvandringsgrunn for 2 800 personer. 34 prosent av dem med uoppgitt innvandringsgrunn hadde landbakgrunn fra Norden. Rundt 700 personer med tyrkisk bakgrunn står med uoppgitt innvandringsgrunn. Dette er hele 57 prosent av alle tyrkiske innvandrere i Drammen. Tyrkerne er en gruppe med lang botid i Norge. De første tyrkene kom til Norge som arbeidsinnvandrere før innvandringsstoppen i 1974/75. Etter innvandringsstoppen har økningen hovedsakelig kommet gjennom familieinnvandring. For personer som innvandret før 1990 er informasjonen om innvandringsgrunn mangelfull, og gjelder kun for personer som kom til Norge på grunn av flukt. Derfor mangler vi opplysninger for så mange tyrkere.

9 500 innvandrere i Drammen kommune var registrert med innvandringsgrunn. 41 prosent av disse kom som følge av familieinnvandring, 34 prosent kom av fluktgrunner, mens 22 prosent var arbeidsinnvandrere. 3 prosent av dem med oppgitt innvandringsgrunn i Drammen har fått en utdannings- eller kulturutvekslings-tillatelse, og kom til landet på dette grunnlaget.

Familieinnvandrede til en med flyktningbakgrunn utgjorde totalt 33 prosent av alle familieinnvandrede i Drammen. Tilsvarende andel for hele landet var 25 prosent.

Mange flyktninger og få arbeidsinnvandrere sammenlignet med landet som helhet

Familieinnvandringen utgjorde den største delen av innvandringen på landsbasis. 38 prosent av alle bosatte innvandrere i Norge med *oppgitt innvandringsgrunn* var registrert som familieinnvandrere per 1. januar 2013. Andelen arbeidsinnvandrere var 30 prosent for hele landet, mens innvandrerne med flyktningbakgrunn utgjorde 26 prosent. Drammen kommune har en litt høyere andel familieinnvandrere enn Norge sett under ett, mens andelen arbeidsinnvandrere er lavere enn for hele landet. Andelen flyktninger i Drammen ligger også på et høyere nivå enn andelen som flyktninger utgjør på landsbasis.

Familieinnvandrere utgjorde den største gruppen av innvandrere i Drammen, i alt 3 900 personer. De største gruppene med familie som innvandringsgrunn i Drammen kommer fra Tyrkia og Polen med henholdsvis 500 og 400 personer (tabell 8.6). Det var i alt 3 200 personer i Drammen som kom til Norge på grunn av flukt. Personer med bakgrunn fra Irak topper listen, med 440 personer etterfulgt av bosniere og afghanere med henholdsvis 360 og 340 personer.

Nesten halvparten av alle arbeidsinnvandrerne *med oppgitt innvandringsgrunn* har bakgrunn fra Polen, 1 000 personer i absolutte tall. Den nest største gruppen arbeidsinnvandrere i Drammen har bakgrunn fra Litauen og utgjør rundt 300 personer.

Tabell 8.6. Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Drammen kommune. Per 1. januar 2013

Landbakgrunn	Innvandrere i alt	Innvandringsgrunn						
		Arbeid	Familie		Flukt	Utdanning	Annen innvandringsgrunn	Uoppgitt innvandringsgrunn ¹
			I alt	Hvorav familieinnvandret til flyktning				
I alt	12 308	2 094	3 900	1 283	3 233	251	24	2 806
Polen	1 499	1 013	399	:	16	11	:	59
Tyrkia	1 198	10	482	28	20	:	:	682
Irak	851	15	376	349	439	:	:	18
Afghanistan ..	539	4	185	173	344	-	-	6
Pakistan	523	21	262	52	18	:	:	220
Somalia	480	-	186	157	289	-	-	5
Kosovo	457	6	115	86	321	-	-	15
Litauen	439	303	120	0	:	:	:	7
Bosnia-Hercegovina ..	428	16	47	38	355	:	:	9
India	407	39	157	11	12	8	-	191
Sverige	403	-	-	-	-	-	-	403
Iran	399	:	80	63	300	:	:	16
Danmark	332	-	-	-	-	-	-	332
Vietnam	306	:	93	63	199	:	:	10
Russland	252	20	102	11	98	20	3	9
Tyskland	251	115	42	-	-	7	3	84
Thailand.....	232	-	193	4	11	4	-	24
Latvia	174	124	33	-	:	:	:	8
Filippinene	172	5	88	:	:	59	:	18
Storbritannia ..	159	36	15	-	-	:	:	102
Sri Lanka	157	:	72	52	80	:	:	3
Island	143	-	-	-	-	-	-	143
Eritrea	125	-	25	23	94	-	-	6
Kina	108	7	53	4	13	9	-	26
Bulgaria	105	48	47	:	:	:	:	2

¹ Primært personer med landbakgrunn fra Norden og personer som innvandret før 1990.

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mange polske arbeidsinnvandrere

I den største innvandrerguppen, personer med polsk landbakgrunn, har hele sju av ti kommet som arbeidsinnvandrere og resten som familieinnvandrere. I absolutte tall har i alt 1 500 innvandrere i Drammen sin opprinnelse fra Polen.

Innvandrere fra Tyrkia er den nest største gruppen, med 1 200 personer. Godt over halvparten av disse mangler en innvandringsgrunn. 480 personer står oppført som familieinnvandrere, og det er rundt 50 personer som har flyktningbakgrunn ved at de enten selv har flyktet, eller at de har familieinnvandret til én med flyktningbakgrunn. Personer med flyktningbakgrunn fra Tyrkia er stort sett kurdere.

Flest familieinnvandrere fra Tyrkia

Til sammen 3 900 innvandrere var registrert som familieinnvandrere i Drammen per 1. januar 2013 (se tabell 8.7). Familieinnvandrere omfatter både familiegjenforente med ektefelle, foreldre, barn eller andre familiemedlemmer og familieetableringer gjennom ekteskap, både med innvandrere og med andre. Både arbeidsinnvandring og innvandring av fluktgrunner vil i etterkant generere familieinnvandring.

54 prosent av familieinnvandrerne i Drammen kommune har kommet gjennom gjenforening mens etablering gjennom ekteskap sto for 46 prosent av alle registrerte familieinnvandrere.

Tabell 8.7. Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Drammen kommune

Landbakgrunn	I alt	Gjenforening og medfølging	Familieetablering			
			I alt	Herboende er innvandrere eller norskfødt med innvandrerforeldre	Herboende tilhører den øvrige befolkningen	Herboende uoppgitt
I alt	3 900	2 106	1 794	1 166	616	12
Tyrkia	482	115	367	335	31	1
Polen	399	351	48	22	25	1
Irak	376	304	72	72	-	-
Pakistan	262	90	172	168	4	-
Thailand	193	66	127	4	123	-
Somalia	186	164	22	21	-	1
Afghanistan	185	136	49	48	-	1
India	157	61	96	86	10	-
Litauen	120	107	13	9	4	-
Kosovo	115	39	76	71	:	:
Russland	102	49	53	11	42	-
Vietnam	93	50	43	34	9	-
Filippinene	88	17	71	:	66	:
Iran	80	34	46	43	3	-
Sri Lanka	72	36	36	35	:	:

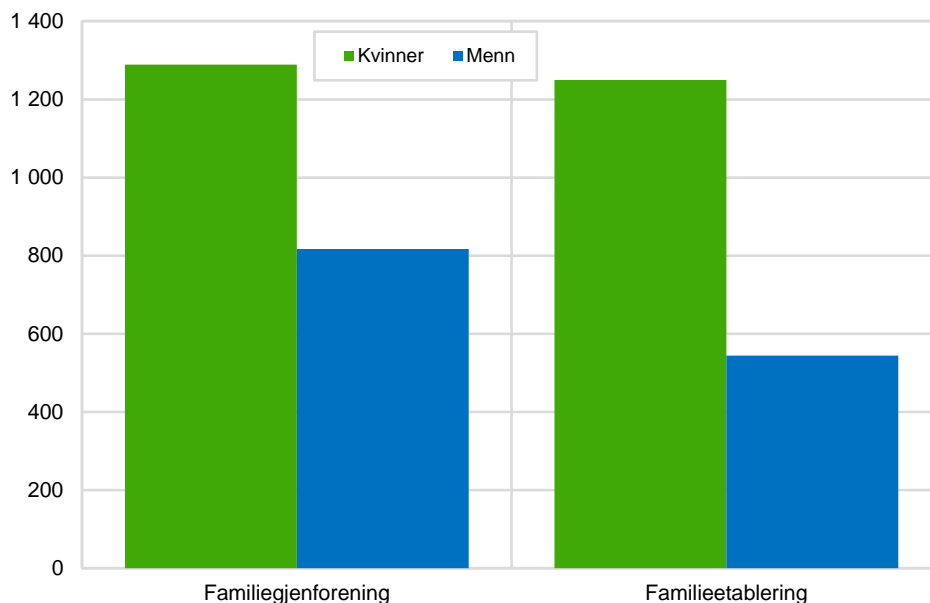
Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

To tredjedeler av de 1 800 familieetablerte innvandrerne i Drammen hadde en referanseperson med innvandrerbakgrunn. Resterende 34 prosent av referansepersonene var uten innvandrerbakgrunn. Andelen varierer mellom de ulike nasjonalitetsgruppene (se tabell 8.7). Den største innvandrergruppen som har kommet gjennom familieetablering, er personer med bakgrunn fra Tyrkia, om lag 370 personer. I denne gruppen hadde den bosatte referansepersonen innvandrerbakgrunn i ni av ti tilfeller. Det var litt flere tyrkiske menn enn kvinner i Drammen kommune som kom gjennom familieetablering.

Blant familiegjenforente var det flest med bakgrunn fra Polen, med 350 personer. Sju av ti familiegjenforente med polsk landbakgrunn var kvinner.

Seks av ti familiegjenforente i Drammen kommune var kvinner, som understreker en generell tendens i migrasjonen der den mannlige "pioneren" (flyktning eller arbeidsinnvandrer) kommer først, etterfulgt av sin familie. Blant familieetablerte var andelen kvinner enda større, 70 prosent (figur 8.6).

Figur 8.6. Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Drammen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall



Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.2.3. Valgdeltakelse ved kommunevalget 2011

Vi skal her se på personer med innvandrerbakgrunn og deres valgdeltakelse i Drammen kommune ved kommunevalget 2011, sett i forhold til hvor de kommer fra og hvor lenge de har vært i Norge. Vi vil konsentrere oss om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og vi refererer til disse som personer med innvandrerbakgrunn.

Tallene for valgdeltakelse er basert på et tilleggsutvalg til manntallsundersøkelsen som utført av SSB (Henriksen 2013). Utvalget i manntallsundersøkelsen var ikke stort nok til å kunne trekke konklusjoner for Drammen. Tilleggsutvalget består av alle personer med innvandrerbakgrunn, norsk statsborgerskap og utvalgte land. Vi konsentrerer oss om personer med landbakgrunn fra Afrika, Asia etc.

Lav valgdeltakelse blant personer med innvandrerbakgrunn

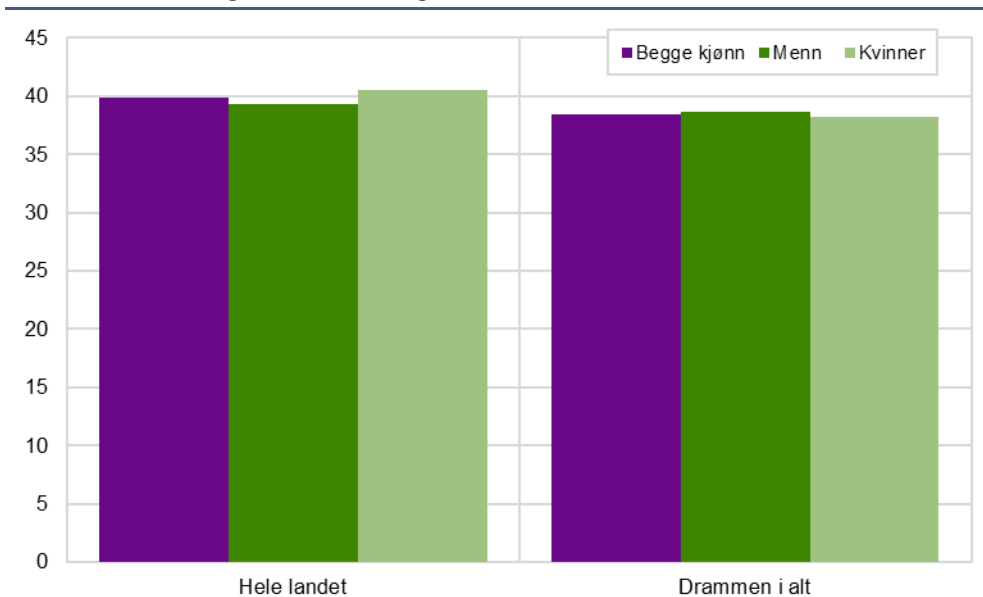
Den totale valgdeltakelsen i Drammen var på 61,6 prosent ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011. Dette er 2,6 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet og ett snaut prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for Buskerud fylke.

Ved lokalvalget i 2011 stemte 39,9 prosent av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn fra Asia, Afrika etc. på landsnivå. I Drammen var valgdeltakelsen på 38,5 prosent, i overkant av ett prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er illustrert i figuren nedenfor.

Liten kjønnsforskjell, men litt flere menn brukte stemmeretten

Både kvinner og menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. i Drammen hadde lavere valgdeltakelse enn landsgjennomsnittet i disse gruppene. Ved valget i 2011 var det større andel kvinner enn menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. som avla stemme i Norge. På landsnivå var det ett prosentpoeng flere kvinner enn menn som deltok, i Drammen var forskjellen 0,5 prosentpoeng i mennenes favør.

Figur 8.7. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Drammen og landet



Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

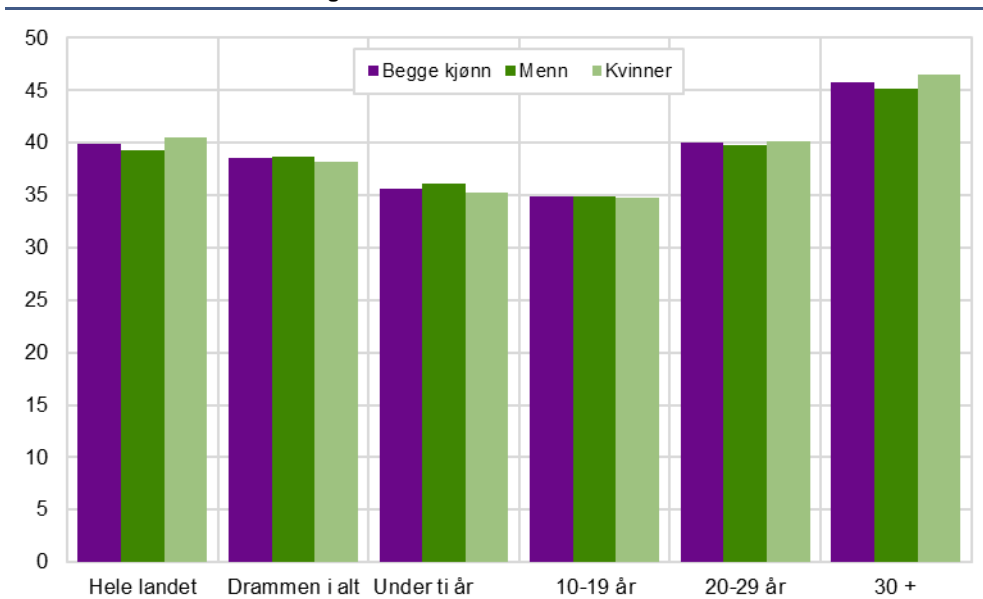
Valgdeltakelsen øker med botid

I landet som helhet øker valgdeltakelsen blant personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. med økt botid. Vi ser samme tendensen i Drammen.

Personer med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og som har bodd i landet mellom 10 og 19 år var gruppen som i minst grad bruker stemmeretten sin i Drammen, med 35 prosent. Dette var ett prosentpoeng lavere enn for landet som helhet. Størst var valgdeltakelsen blant de med lengst botid med 45 prosent, snaut 4 prosentpoeng lavere enn på landsnivå.

I landet som helhet er det menn med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. som trekker opp svarprosenten blant de med kort botid, mens kvinner bidrar mest når botiden øker. I Drammen ser vi antydninger til samme tendensen, men forskjellene er svært små.

Figur 8.8. Stemmegiving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Drammen og landet



Kilde: Valgstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Personer med innvandrerbakgrunn godt representert i kommunestyret

Drammen har elleve innvalgte kommunestyrerepresentanter med innvandrerbakgrunn, uansett statsborgerskap, som utgjør 22 prosent av det totale kommunestyret. Det er store forskjeller på hvor mange og i hvilke kommunestyre personer med innvandrerbakgrunn er representert. Dette henger i stor grad sammen med bosettingsmønsteret. I de kommunene som har høy innvandringsandel vil det også ofte være høy andel i kommunestyrene. Sett i forhold til at 22,5 prosent av Drammens innbyggere var innvandrere eller norskfødte med innvandrerforeldre i 2011, uansett statsborgerskap, gjenspeilte kommunestyrets sammensetning befolkningen med hensyn på innvandrerandel etter valget i 2011.

8.3. Bruk av barnehage og kontantstøtte

- 85 prosent av alle minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i Drammen går i barnehage, mens andelen for hele landet er 75 prosent.
- Mange 1- og 2-åringer i Drammen med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. bruker kontantstøtte, spesielt mange av 2-åringene. Av kommunene i utvalget vårt er det kun i Fredrikstad og Skien hvor en større andel av 2-åringene bruker kontantstøtte.

8.3.1. Barnehage

Opplysninger om minoritetsspråklige barn i barnehage samles inn summarisk per barnehage og vi har derfor ikke mulighet til å koble opplysningene med andre data, som f.eks. barnets eller foreldrenes landbakgrunn. Barnehagene rapporterer antall barn i barnehage som har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. I denne sammenheng oppgis kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk. Det vil si at definisjonen på minoritetsspråklige barn i barnehage ikke tilsvarer SSBs innvanderdefinisjon som blir benyttet i andre sammenhenger. Andel minoritetsspråklige barn i barnehage beregnes ved å se disse barna i forhold til antall barn med innvandringsbakgrunn, eksklusive barn med landbakgrunn fra Danmark, Sverige, Irland, Storbritannia, USA, Australia og New Zealand.

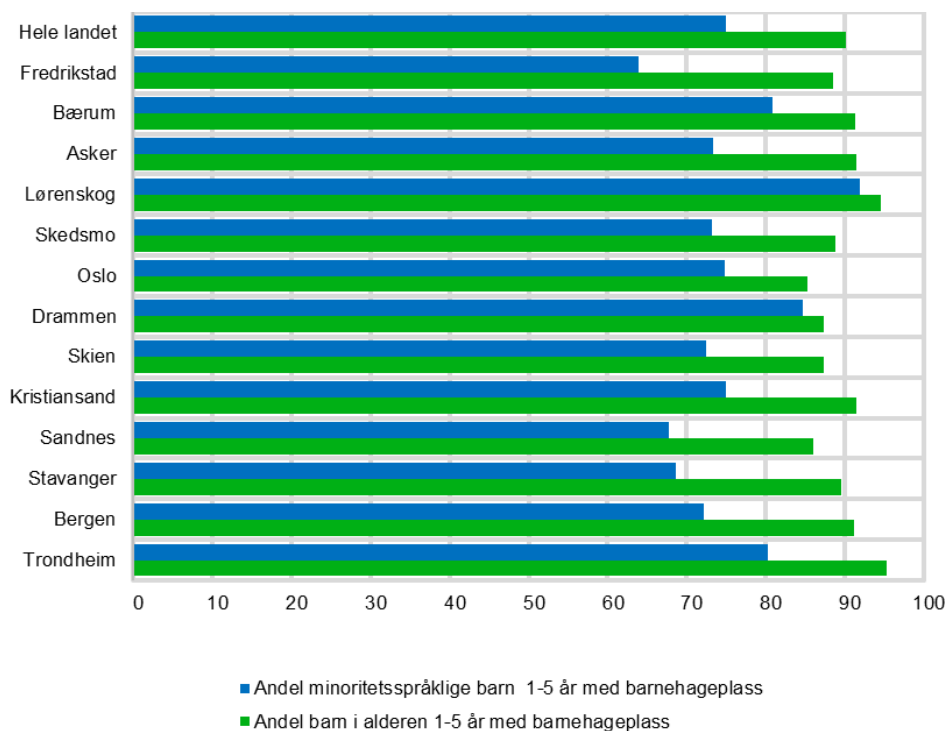
Dekningsgrader blir beregnet for aldersgruppen 1-5 år da det er dette som regnes som hovedmålgruppen. Ved beregning av dekningsgraden (andel barn i barnehage i forhold til tilsvarende folkemengde), kan det forekomme at en kommune eller bydel i Oslo har barn i barnehage som er bosatt i en annen kommune eller bydel og dekningsgraden blir påvirket av dette.

Minoritetsspråklige barn har lavere deltaking i barnehage enn andre, se figur 8.9. Forskjellen varierer fra 3 prosentpoeng i Drammen og Lørenskog til 25 prosentpoeng i Fredrikstad. Dekningen blant minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år er lavest i Fredrikstad og høyest i Lørenskog med henholdsvis 64 og 92 prosent. Dekningsgraden blant alle barn i alderen 1-5 år i barnehage i den enkelte kommune ligger mellom 85 og 95 prosent, mens dekningsgraden for hele landet er 90 prosent. Lavest er dekningsgraden i Oslo med 85 prosent, mens dekningsgraden her høyest i Lørenskog og Trondheim med 95 prosent.

Nest høyeste andel minoritetsspråklige barn i barnehage i Drammen

I 2012 var 75 prosent av minoritetsspråklige barn i alderen 1-5 år i barnehage i Norge. Tilsvarende var det 85 prosent minoritetsspråklige barn i samme aldersgruppe som var i barnehage i Drammen kommune (se figur 8.9). Dette er den nest høyeste andelen av minoritetsspråklige barn i barnehage blant de 13 kommunene i denne rapporten. Av alle barn i alderen 1-5 år som har barnehageplass i Drammen, utgjør minoritetsspråklige barn 28 prosent.

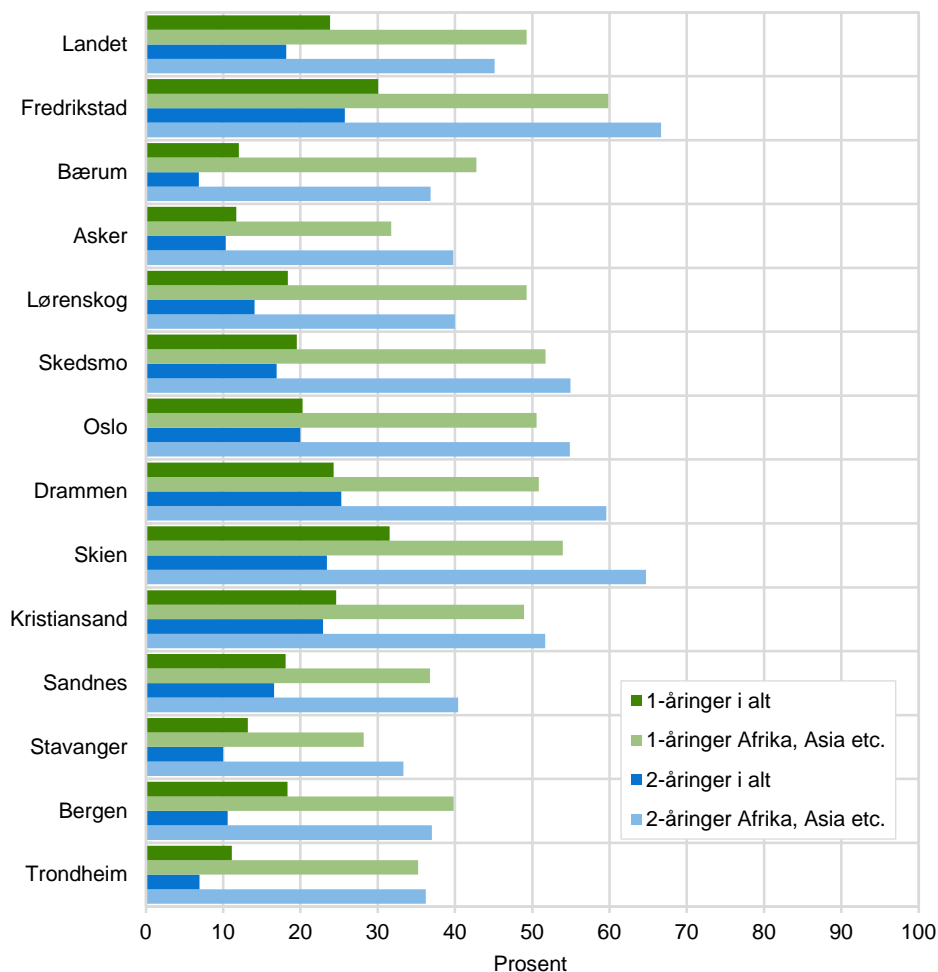
Figur 8.9. Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn¹ med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012



¹ Minoritetsspråklige barn i barnehage er kun barn hvor begge foreldrene har et annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.
 Kilde: Barnehagestatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.3.2. Kontantstøtte

Figur 8.10. Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011



Kilde: NAV og Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Bruken av kontantstøtte har avtatt markert de siste årene, parallelt med utbygging av barnehageplasser. Mens over 60 prosent av alle 1- og 2-åringer brukte kontantstøtte i 2004, var andelen nede i vel 20 prosent i 2011.

Barn med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. har hatt stor nedgang i bruken av kontantstøtte, fra opp mot 80 prosent i 2004 til 47 prosent i 2011. I den øvrige befolkningen har imidlertid bruken av kontantstøtte gått mye mer ned, slik at forskjellene mellom dem med innvandrerbakgrunn fra Afrika, Asia etc. og befolkningen som helhet har økt (Se Egge-Hoveid 2012).

Mange bruker kontantstøtte, spesielt 2-åringer

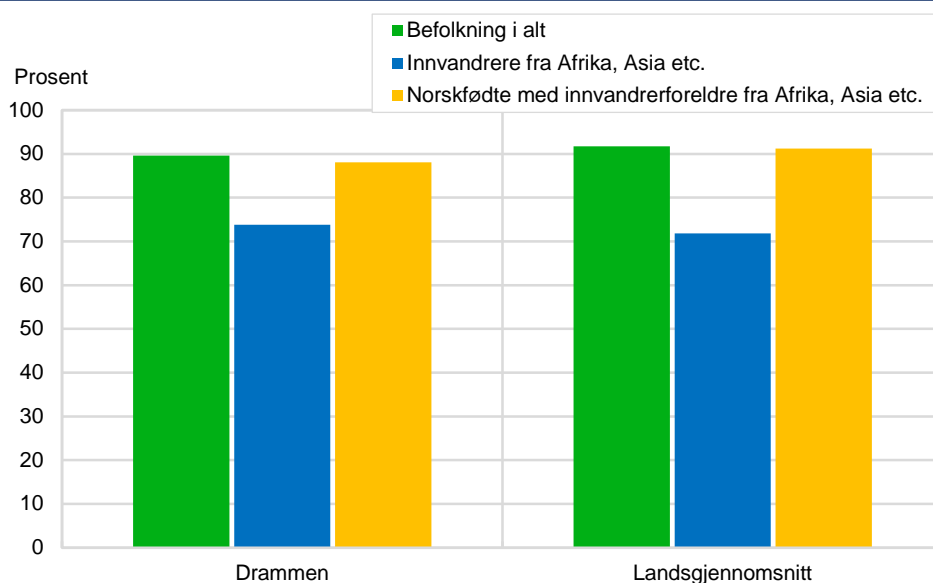
Når det gjelder 1-åringer, ligger Drammen omtrent på landsgjennomsnittet når det gjelder andelen som bruker kontantstøtte, både når det gjelder 1-åringer i alt og 1-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. For 2-åringer er forskjellen imidlertid betydelig. Mens 18 prosent av 2-åringer i alt bruker kontantstøtte i landet, er andelen i Drammen 25 prosent. Når det gjelder 2-åringer med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er forskjellen særlig stor, fra 45 prosent i landet til 60 prosent i Drammen.

8.4. Utdanning

- Drammen ligger over landsgjennomsnittet i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning. Som i landet ellers er deltagelsen lavest blant dem med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. Utviklingen siden 2006 for denne gruppen har imidlertid vært mer positiv i Drammen enn i landet som helhet.
- Andelen som ikke har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter påbegynt videregående skole er høyest for gutter innvandret fra Afrika, Asia etc., med 68 prosent. Jentene i samme gruppe ligger bedre an, med 39 prosent. Guttenes frafall for denne gruppen er 59 prosent på landsnivå. Jentenes er 41 prosent.
- Drammen ligger betydelig under landsgjennomsnittet i andel med fullført høyere utdanning i alle grupper av innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.
- Når det gjelder andel av befolkningen i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning er andelen lavere enn landsgjennomsnittet for gruppene for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc.

8.4.1. Deltakelse i videregående utdanning

Figur 8.11. Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012?



Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Drammen ikke langt unna landsgjennomsnittet i deltagelse i videregående utdanning

Andelen innvandrere og norskfødte fra Afrika, Asia etc. i videregående utdanning er lavere enn for hele befolkningen i kommunen. 74 prosent av innvandrere fra Afrika, Asia etc. i alderen 16-18 år bosatt i Drammen deltar i videregående utdanning. For hele landet er andelen under utdanning 72 prosent i denne gruppen. Blant norskfødte med foreldre fra Afrika, Asia etc. er andelen 88 prosent, noe som er litt lavere enn for alle i kommunen i denne aldersgruppen (90 prosent).

Andelen av hele befolkning i Drammen som deltar i videregående utdanning er lavere enn landsgjennomsnittet. Andelen av innvandrere i alderen 16-18 år som deltar i videregående utdanning er høyere i Drammen enn landsgjennomsnittet og andelen av norskfødte med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er lavere enn landsgjennomsnittet.

8.4.2. Gjennomstrømming i videregående utdanning

Tabell 8.8. Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Drammen. Antall og prosent

	I alt antall	I alt prosent	Fullført med studie- eller yrkeskompetanse			Ikke oppnådd studie- eller yrkeskompetanse			
			I alt	Fullført på normert tid	Fullført på mer enn normert tid	I alt	Fortsatt i videre- gående opplæring	Gjennom- ført, ikke bestått	Sluttet underveis
Kommunen i alt	2 059	100	68	55	13	32	4	9	19
Menn	1 060	100	64	49	15	36	5	10	21
Kvinner	999	100	73	63	10	27	2	8	17
Innvandrere fra Afrika, Asia etc	197	100	46	38	8	54	6	16	32
Menn	103	100	32	23	9	68	8	16	45
Kvinner	94	100	61	54	6	39	3	17	19

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Frafallet i videregående utdanning i Drammen er høyt blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. Bare 38 prosent av dem som startet på grunnkurs for første gang i 2005, 2006 eller 2007, fullførte videregående utdanning på normert tid. 8 prosent fullførte på mer enn normert tid, mens over halvparten (54 prosent) ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Blant alle elever samlet, fullførte 55 prosent på normert tid, mens det «bare» var 32 prosent som ikke hadde oppnådd studie- eller yrkeskompetanse fem år etter at de startet sin videregående utdanning.

Svært høyt frafall av gutter fra Afrika, Asia, etc. i videregående skole

Det er særlig guttene fra Afrika, Asia etc. som faller igjennom. Bare 23 prosent av dem hadde fullført på normert tid og 9 prosent på mer en normert tid. Hele 68 prosent hadde ikke studie- eller yrkeskompetanse etter fem år. Jentene i samme gruppe gjorde det betydelig bedre, de var på nivå med gjennomsnittet for hele befolkning i andel som fullførte på normert tid, 54 prosent. Og 39 prosent sto igjen uten studie- eller yrkeskompetanse. Landsgjennomsnittet for de to gruppene er henholdsvis 59 prosent og 41 prosent. Guttene lå langt over landsgjennomsnittet for sin gruppe i frafall, mens jentene gjorde det litt bedre enn landsgjennomsnittet.

Det var bare i alt 17 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. som begynte på videregående utdanning i løpet av 2005, 2006 og 2007. 7 av dem fullførte på normert tid. Det var så få av de norskfødte med innvandrerforeldre at disse ikke er tatt med i tabellen, og derfor heller ikke kommenteres.

8.4.3. Utdanningsnivå

Tabell 8.9. Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia, etc	
	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning	Populasjon	Andel med høyere utdanning
Hele landet										
I alt	2 070 000	40	184 000	50	205 000	29	2 800	46	8 670	39
Menn	1 063 000	34	114 000	42	94 000	29	1 440	41	4 470	34
Kvinner	1 006 000	47	71 000	61	111 000	30	1 360	51	4 200	44
Drammen										
I alt	27 540	39	2 740	44	5 310	23	66	41	490	31
Menn	14 140	34	1 730	36	2 480	21	38	45	260	29
Kvinner	13 400	43	1 010	55	2 830	24	28	36	240	33

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel med fullført høyere utdanning av Drammens personer med innvandrerbakgrunn

Drammen ligger under landsgjennomsnittet i andel som har fullført høyere utdanning for befolkningen i alt, for innvandrere og for norskfødte med innvandrerforeldre. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc. ligger lengst under landsgjennomsnittet for sin gruppe.

Som for landet som helhet er det flere av innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. i Drammen som har høyere utdanning enn i den øvrige befolkningen, mens innvandrerne fra Afrika, Asia etc. som nevnt ligger under den øvrige befolkningen. Men forskjellen mellom innvandrerne fra Afrika, Asia etc. og den øvrige befolkningen er større i Drammen enn i landet som helhet.

8.4.4. Deltakelse i høyere utdanning

Tabell 8.10. Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012

	Hele befolkningen		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre			
			EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.		EU, Nord-Amerika etc.		Afrika, Asia etc.	
	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning	Antall	Andel i høyere utdanning
Hele landet ..										
I alt	403 000	32	19 600	10	28 400	19	990	42	11 000	38
Menn	206 000	26	9 900	8	14 000	16	510	39	5 600	32
Kvinner	196 000	39	9 700	13	14 500	22	480	44	5 400	44
Drammen										
I alt	4 920	30	270	4	720	18	13	31	487	29
Menn	2 440	24	130	1	350	12	10	-	233	25
Kvinner	2 480	36	140	7	370	23	3	-	254	33

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lav andel av Drammens personer med innvandrerbakgrunn deltar i høyere utdanning

I landet som helhet og i alle grupper blant dem med innvandrerbakgrunn er det en betydelig større andel kvinner enn menn i alderen 19-24 år som deltar i høyere utdanning. Drammen skiller seg ikke mye fra mønsteret for landet som helhet når det gjelder innvandreres og norskfødte med innvandrerforeldres deltakelse i høyere utdanning. Spesielt blant innvandrere med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. er det liten andel som holder på med høyere utdanning, og aller minst er andelen menn. De aller fleste i denne gruppen kommer for å arbeide, og har sannsynligvis arbeid ved ankomst. Innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er mer aktive på dette feltet, men også de ligger betydelig under nivået for landets samlede befolkningen i alderen 19-24 år. Norskfødte med innvandrerforeldre er imidlertid langt mer tilbøyelige til å delta i høyere utdanning enn jevngamle innvandrere.

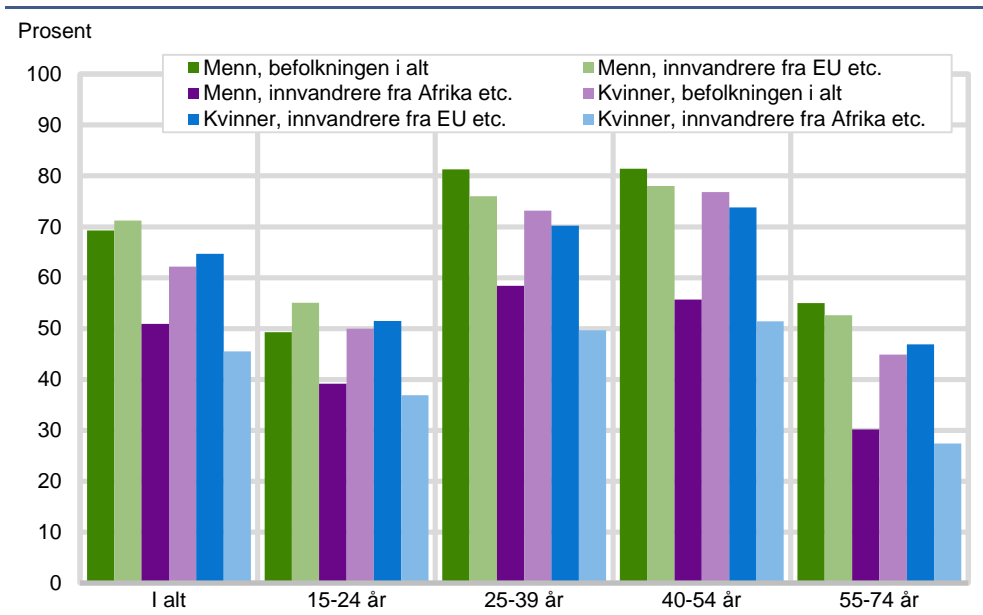
Sammenlignet med landet som helhet er andelen mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. bosatt i Drammen som deltar i høyere utdanning. Og blant de norskfødte med innvandrerforeldre fra Afrika, Asia etc., er andelen som deltar i høyere utdanning langt under landsnivået for begge kjønn.

8.5. Arbeid

- Sysselsettingsnivået i Drammen er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. ligger særlig lavt både sammenliknet med andre innvandrergreper i Drammen og med samme gruppe i landet ellers.
- Det er mer enn fire ganger så sannsynlig at en innvandrere fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak, som at en person i den øvrige befolkningen i Drammen skal være det.
- Innvandrere fra Afrika, Asia etc. er mest overrepresentert i landtransport av passasjerer. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. er mest overrepresentert i utleie av arbeidskraft, mange av dem er sannsynligvis utleid til å jobbe i bygg og anlegg.
- Andelen selvstendig næringsdrivende er på samme nivå for innvandrerne som for Drammens samlede befolkning.

8.5.1. Sysselsettingsnivå

Figur 8.12. Sysselsatte i Drammen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent



Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.11. Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent

Landet	I alt	15-24 år	25-39 år	40-54 år	55-74 år
Menn, befolkningen i alt	72	51	84	85	58
Menn, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	76	54	81	81	60
Menn, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	58	38	68	63	38
Kvinner, befolkningen i alt	66	51	78	82	47
Kvinner, innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	68	51	73	78	50
Kvinner, innvandrere fra Afrika, Asia etc.	50	34	53	58	33

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Lavere sysselsettingsandel for innvandrere, særlig fra Afrika, Asia etc. enn i landet ellers

I Norge er 72 prosent av mennene og 66 prosent av kvinnene mellom 15 og 74 år sysselsatt. I Drammen er samme andel, 69 prosent for menn og 62 prosent for kvinner. Som i landet ellers er sysselsettingsandelen høyere enn snittet for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (71 prosent av mennene og 65 prosent av kvinnene) og lavere for dem fra Afrika, Asia etc. (51 prosent av mennene og 46 prosent av kvinnene). Totaltallene er imidlertid farget av alderssammensetningen i de enkelte gruppene. Mange av innvandrerne fra Afrika, Asia etc. er i alderen 15-24 år, en alder da mange ikke arbeider fordi de går på skole eller studerer.

Drammen skiller seg fra landet som helhet ved at det er særlig færre mannlige innvandrere fra Afrika, Asia etc. som er sysselsatte i denne aldersgruppen, 58 prosent mot 68 prosent i landet. For den yngste aldersgruppen (15-24 år) ligger denne gruppen omtrent på landsgjennomsnittet. Når det gjelder aldersgruppen 55-74 år er forskjellen mellom menn fra Afrika, Asia etc. i Drammen (30 prosent sysselsatte) igjen større enn for landet (38 prosent).

Små forskjeller i sysselsettingsandel mellom innvandrerne og norskfødte med innvandrerforeldre

Det var 6 430 innvandrere i alderen 15-74 år som hadde arbeid i 2012, fordelt på 2 620 fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 810 fra Afrika, Asia etc. I tillegg var det 780 norskfødte med innvandrerforeldre som hadde arbeid, 70 med bakgrunn fra EU, Nord-Amerika etc. og 710 fra Afrika, Asia etc. Mens sysselsettingsandelen totalt av innvandrerne var 58 prosent, var det stor forskjell mellom dem fra EU, Nord-Amerika etc. (71 prosent) og dem fra Afrika, Asia etc. (51 prosent). Denne forskjellen var omtrent like stor for begge kjønn og i alle aldersgrupper. Når det gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, var tallene samlet sett omtrent tilsvarende, men siden tallgrunnlaget er mindre, var det større svingninger mellom kjønns- og aldersgruppene.

8.5.2. Arbeidsledige

Tabell 8.12. Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Drammen

	Antall					Prosent				
	Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere			Alle bosatte	Befolkning ekskl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre	Innvandrere		
			I alt	Fra EU, Nord-Amerika etc.	Fra Afrika, Asia etc.			I alt	Fra EU, Nord-Amerika, etc	Fra Afrika, Asia, etc
Hele landet	75 000	44 900	29 100	9 800	19 300	2,4	1,5	5,9	4,2	7,5
Menn	41 200	26 200	14 500	5 600	8 800	2,6	1,8	5,6	4,0	7,4
Kvinner	33 900	18 800	14 700	4 200	10 500	2,2	1,3	6,4	4,5	7,6
Drammen	1 220	510	660	150	510	3,0	1,7	6,5	4,5	7,5
Menn	610	290	300	90	200	3,0	1,9	5,6	4,5	6,3
Kvinner	610	220	370	60	310	3,0	1,5	7,4	4,5	8,5

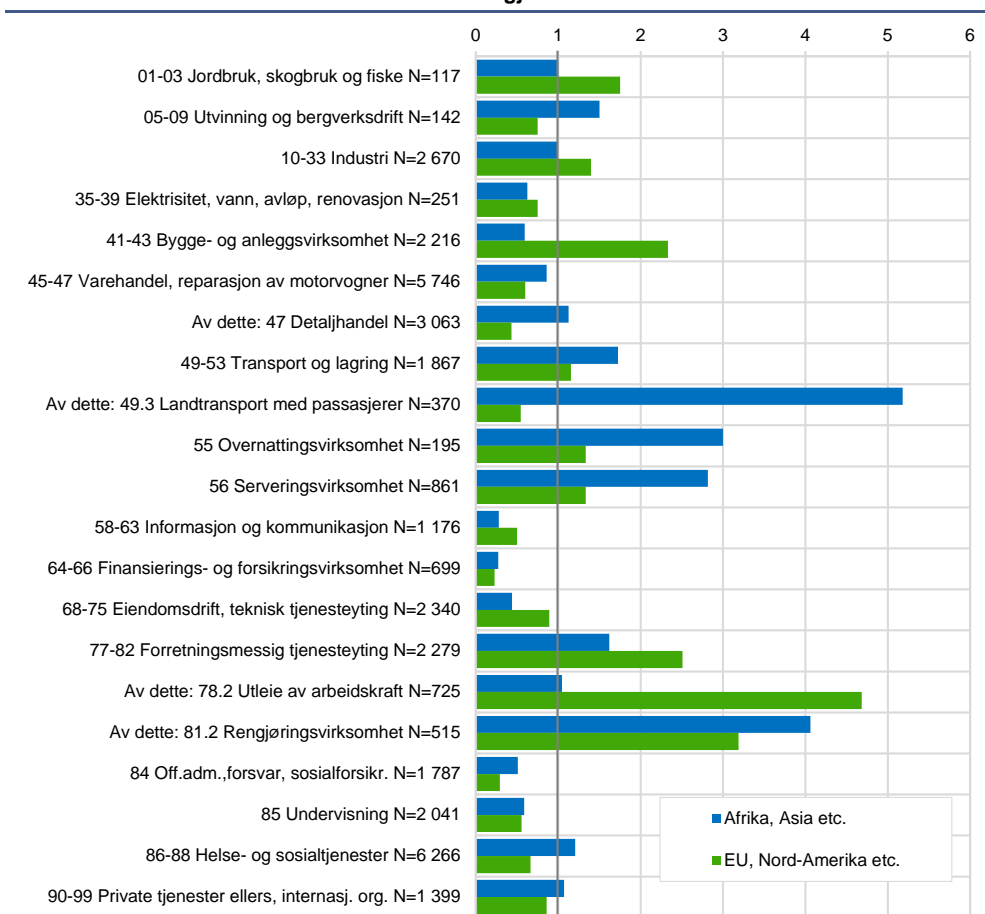
Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Mer enn halvparten av alle arbeidsledige er innvandrere

Bruttoledigheten, dvs. andelen registrerte ledige og deltakere på tiltak, er betraktelig høyere blant innvandrerne i Drammen enn i den øvrige befolkningen. Mens de utgjør 25 prosent av befolkningen i alderen 20-66 år, utgjør de 54 prosent av de arbeidsledige. Aller høyest er arbeidsledigheten for innvandrerne fra Afrika, Asia etc., med 7,5 prosent, mot 4,5 prosent for innvandrerne fra EU, Nord-Amerika etc. og bare 1,7 prosent for den øvrige befolkningen. Det er altså drøye fire ganger så sannsynlig at en innvandrer fra Afrika, Asia etc. skal være arbeidsledig eller på tiltak som at en fra den øvrige befolkningen skal være det. Tabellen viser imidlertid at andelene for Drammen er omtrent like store som de er for landet som et hele. Fordi en så stor andel av befolkningen har innvandrerbakgrunn, er andelen arbeidsledige eller på tiltak for hele befolkningen i Drammen noe høyere enn for landet.

8.5.3. Næringer

Figur 8.13. Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Drammen 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen



Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.13 viser forholdet mellom andel i den enkelte næring blant innvandrere fra henholdsvis Afrika, Asia etc. og EU, Nord-Amerika etc., og alle sysselsatte i kommunen samlet. Verdiene i figuren er andelen innen de respektive gruppene som er sysselsatt i den enkelte næringen dividert på andelen sysselsatte i befolkningen i alt i næringen.

Siden innvanderne er overrepresentert i noen næringer, er de tilsvarende underrepresentert i andre. I fjerde kvartal 2012 var det registrert 32 240 sysselsatte i Drammen, av disse var 2 610 innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. og 3 810 innvandrere fra Afrika, Asia etc. De yrkesaktive norskfødte med innvandrerforeldre var så få at de ikke er tatt med i næringsoversikten.

Flest fra Afrika, Asia etc. er sysselsatt i helse- og sosialtjenester, de er mest overrepresentert i transport

Næringene som innvanderne med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. er overrepresentert i, er forholdsvis små. I landtransport av passasjerer er 59 prosent av de sysselsatte innvandrere fra Afrika, Asia etc. I rengjøringsvirksomhet er andelen 48 prosent, i serveringsvirksomhet 33 prosent og i overnattingsvirksomhet 35 prosent.

Om man ser på antall sysselsatte blir bildet et annet. Da er det Helse- og sosialtjenester som sysselsetter flest innvandrere fra Afrika, Asia etc., med 890, mot bare 220 innen landtransport av passasjerer.

Flest fra EU, Nord-Amerika etc. er sysselsatt i bygge- og anleggsvirksomhet, de er mest overrepresentert i rengjøringsvirksomhet

Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. skiller seg også fra de øvrige sysselsatte. Det er spesielt stor andel av dem i de små næringene rengjøringsvirksomhet (De fleste av dem innenfor forretningsmessig tjenesteyting hører til under rengjøringsvirksomhet) og utleie av arbeidskraft. De sistnevnte vil ofte være personer som gjennom et bemanningsbyrå er leid til å jobbe i bygg og anlegg. Dersom vi ikke bare ser på andel, men også antall sysselsatte, er det i bygge- og anleggsvirksomhet vi finner aller flest fra EU, Nord-Amerika etc., fulgt av Helse- og sosialtjenester.

8.5.4. Selvstendig næringsdrivende

Tabell 8.13. Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Drammen og hele landet. 4. kvartal 2012

	Antall				Prosent			
	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	Alle bosatte	Innvandrere i alt	Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	Innvandrere fra Afrika, Asia etc.
Hele landet	160 000	17 500	9 500	8 000	4,3	3,3	3,8	2,8
Menn	114 000	11 700	6 300	5 400	5,9	4,2	4,2	4,1
Kvinner	46 000	5 800	3 200	2 600	2,5	2,3	3,2	1,7
Drammen	1 680	410	150	260	3,4	3,4	4,0	3,2
Menn	1 160	300	100	190	4,7	4,8	4,7	4,9
Kvinner	520	110	50	70	2,1	2,0	3,0	1,7

Kilde: Arbeidsmarkedsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

Flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra Afrika, Asia etc.

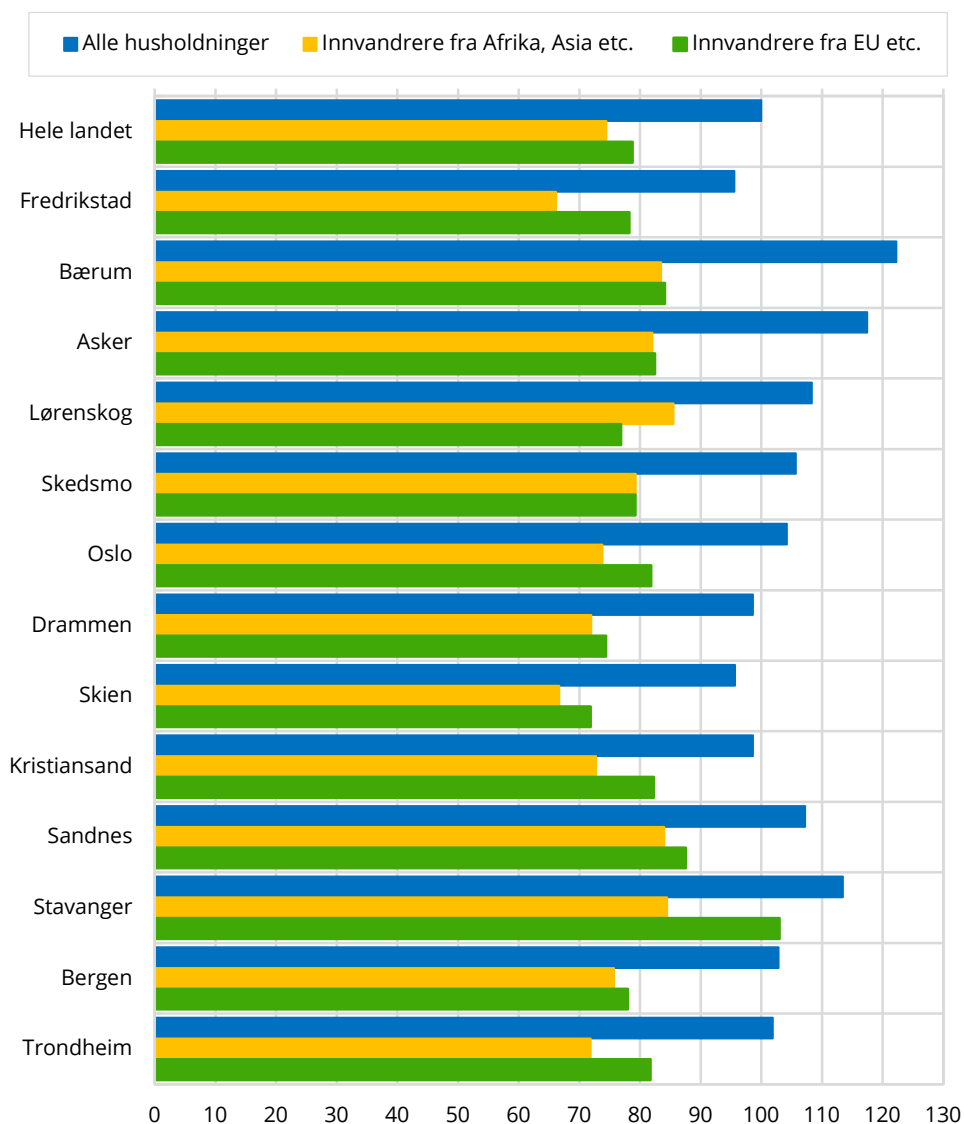
I alt var det 410 innvandrere som var selvstendig næringsdrivende i Drammen 4.kvartal 2012, 150 av dem fra EU, Nord-Amerika etc. og 260 fra Afrika, Asia etc. Andelen av de selvstendig næringsdrivende med innvandrerbakgrunn tilsvare deres andel av innbyggertallet i Drammen. Relativt sett var det noen flere selvstendig næringsdrivende innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. enn fra Afrika, Asia etc. Andelen selvstendig næringsdrivende i Drammen var noe under nivået for landet som helhet. Blant innvandrerne andelen selvstendig næringsdrivende menn noe høyere enn landsgjennomsnittet. Det er like vanlig at innvandrerne er selvstendig næringsdrivende som kommunens befolkning som helhet.

8.6. Økonomiske levekår

- Husholdninger i Drammen kommune har et inntektsnivå på 99 prosent av alle husholdninger i Norge. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 73 prosent av inntektsnivået i Drammen kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 75 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i kommunen.
- Som overalt ellers, er det flest blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. i Drammen som mottar sosialhjelp. Drammen skiller seg ellers lite fra landsgjennomsnittet i andel som mottar sosialhjelp i de enkelte innvandregruppene. Andelen av innvandrere fra Afrika, Asia etc. som mottar sosialhjelp er imidlertid noe lavere enn landsgjennomsnittet for gruppen.
- Andelen som får uføretrygd i Drammen er lavere enn landsgjennomsnittet, unntatt for innvandrere fra Afrika, Asia etc., og kvinnelige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., som ligger noe over landsgjennomsnittet for sin gruppe.

8.6.1. Inntekt

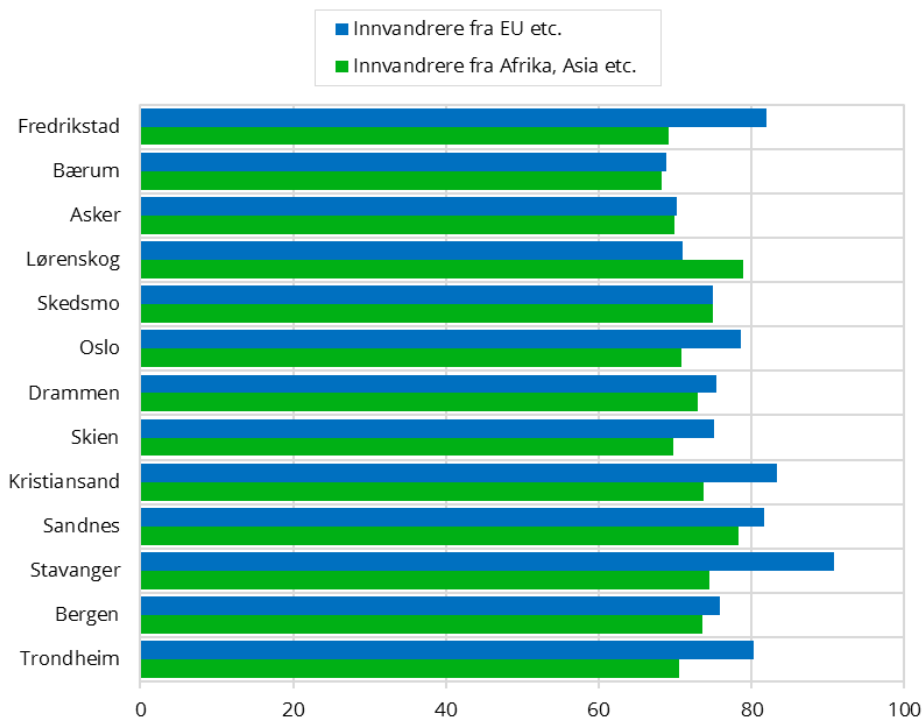
Figur 8.14. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet



Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I Drammen hadde innvandrere fra Afrika, Asia etc. en median inntekt etter skatt per forbruksenhet på nær 229 400 kroner i 2011. Dette tilsvarte 72 prosent av inntektsnivået til alle husholdninger i Norge, hvor hovedinntektstaker var i alderen 25-55 år (318 800 kroner). Innvandrere fra EU etc. hadde et litt høyere inntektsnivå (237 200 kroner), som tilsvarte 74 prosent av inntekt etter skatt for hele befolkningen.

Figur 8.15. Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet



Kilde: Inntektsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Husholdninger i Drammen kommune har et inntektsnivå på 99 prosent av alle husholdninger i Norge. Av kommunene med størst innvandring, var det bare tre kommuner som hadde lavere inntekter i 2011; Kristiansand, Skien og Fredrikstad. Innvandrere fra Afrika, Asia etc. hadde 73 prosent av inntektsnivået i Drammen kommune, og innvandrere fra EU etc. hadde inntekter som tilsvarte 75 prosent av inntektsnivået til alle husholdningene i kommunen.

8.6.2. Sosialhjelp

Med ”sosialhjelp” menes den økonomiske stønad til livsopphold som Lov om sosiale tjenester i NAV § 18 gir rett til for de som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter. ”Sosialhjelpsmottaker” defineres dermed som en person som er registrert som mottaker av denne økonomiske stønaden i et gitt tidsrom. Det er ingen tidsavgrensning på hvor lenge personer kan motta sosialhjelp. Det er mange som opplever å motta sosialhjelp i flere perioder og også over flere år.

I 2012 mottok 2,2 prosent av landets befolkning sosialhjelp. For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er denne prosenten i overkant av 8, mens innvandrere fra EU-Nord-Amerika etc. lå under landsgjennomsnittet (1,6 prosent). I landet var 0,8 prosent langtidsmottakere (mottakere av sosialhjelp 6 måneder eller mer i løpet av året). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er antallet langtidsmottakere 3,9 prosent.

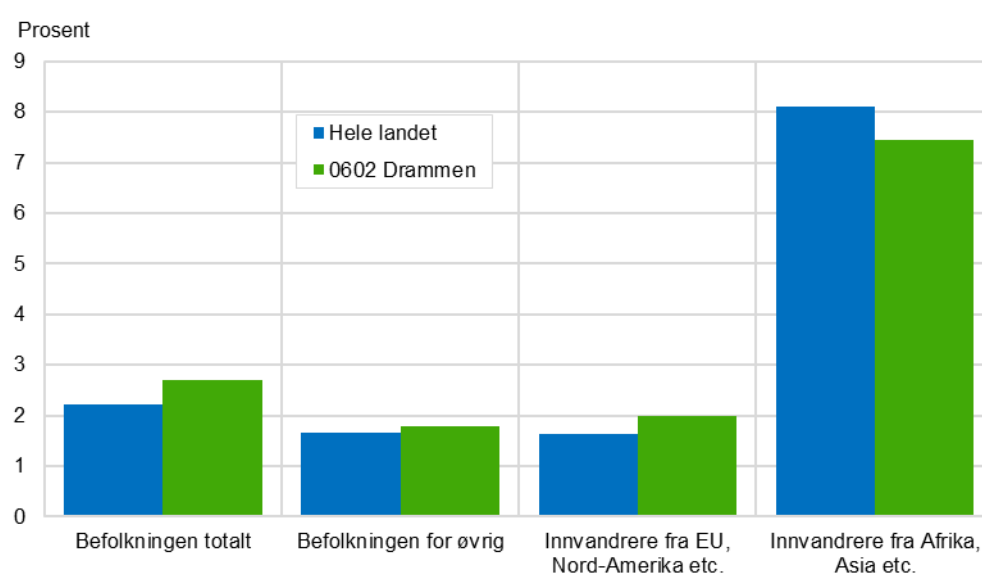
Data om sosialhjelp kan imidlertid være noe vanskelige å tolke, da nye innvandrere ofte vil ha rett på introduksjonsstønad som et alternativ til sosialhjelp, mens eldre

innvandrere som når pensjonsalder uten opptjente rettigheter i Folketrygden kan ha rett på supplerende stønad som er en inntektsprøvd alderpensjon for dem med kort botid. Innføringen av disse stønadene gjør at sammenlikning av økonomisk sosialhjelp til innvandrere over tid, spesielt før og etter innføringene, blir vanskeligere.

Desiderert høyest andel som mottar sosialhjelp blant innvandrere fra Afrika, Asia etc., likevel under landsgjennomsnittet for gruppen

I Drammen er andelen som mottar økonomisk sosialhjelp litt høyere i hele befolkningen, sammenliknet med hele landet. I gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen noe mindre enn for hele landet, mens det for de to andre undergruppene er noe høyere enn for hele landet. For langtidsmottakere er det også en noe høyere andel blant befolkningen totalt, mens andelene er like for befolkningen for øvrig og i gruppen innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. For gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen langtidsmottakere noe høyere i Drammen enn i hele landet.

Figur 8.16. Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Drammen og hele landet. 2012. Prosent



Kilde: Sosialhjelpsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

8.6.3. Uførepensjon

Uførepensjon er aktuelt for personer med varig nedsatt inntektsevne på grunn av sykdom eller skade. Hovedregelen er at personene må ha vært medlem i folketrygden de siste tre årene frem de blir uføre.

For innvandrere kan muligens mangel på opptjente rettigheter i Folketrygden medføre mindre bruk av uførepensjon. At nesten ingen norskfødte med innvandrerforeldre mottar uførepensjon, beror imidlertid først og fremst på at de aller fleste av dem ikke har kommet opp i en alder der uførepensjon er vanlig.

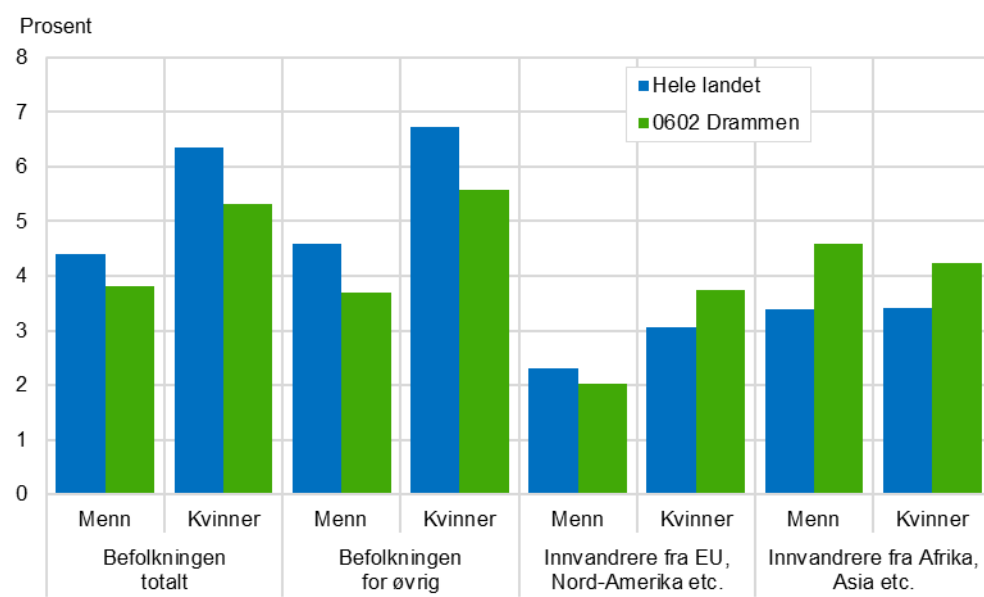
I landet som helhet mottar 5,4 prosent av befolkningen uførepensjon i større eller mindre grad. Andelen er noe høyere blant kvinner (6,4 prosent) enn menn (4,4 prosent). Både for menn og kvinner er andelen med uførepensjon marginalt høyere i befolkningen for øvrig enn i noen av de innvandringsrelaterte gruppene, 6,9 prosent for kvinner og 4,7 prosent for menn. For menn ligger gruppen innvandrere fra Afrika, Asia etc. høyere enn andelen totalt, 5,2 prosent. For kvinner er andelen lavere i begge innvandrergruppene. De høyeste andelene utenom befolkningen for øvrig er blant innvandrere fra Afrika, Asia etc. (4,2 prosent) og innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,1 prosent).

Innvandrere noe over landsgjennomsnittet for sine grupper i andel uføretrygdede
I Drammen er andelen med uførepensjon lavere enn hele landet for befolkningen for øvrig og mannlige innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.

For mennene er andelen lavere for befolkningen for øvrig (3,7 prosent sammenlignet med 4,6 prosent for hele landet) og noe lavere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (2,0 prosent sammenlignet 2,3 prosent i hele landet). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Drammen enn i hele landet (4,6 prosent mot 3,4 prosent).

For kvinner er det lavere andel for befolkningen for øvrig (5,6 prosent sammenlignet med 6,7 prosent). Andelen er høyere for innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc. (3,7 prosent sammenlignet med 3,1 prosent). For innvandrere fra Afrika, Asia etc. er andelen høyere i Drammen enn i hele landet (4,2 prosent sammenliknet med 3,4 prosent).

Figur 8.17. Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Drammen og hele landet, 2012



Kilde: NAV.

8.6.4. Alderspensjon

Alderspensjon fra folketrygden er en ordning som sikrer inntekt i alderdommen. Det er mulig å starte å ta ut alderspensjon etter fylte 62 år. For å ta ut alderspensjon før fylte 67 år, må personer ha tilstrekkelig høy opptjening.

For hele landet er det 13,2 prosent som mottar alderspensjon, noe høyere andel blant kvinner (14,9 prosent) enn for menn (11,5 prosent). Andelen er høyest i befolkningen for øvrig, og lavere enn gjennomsnittet i begge innvandringsgruppene. Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc., ligger imidlertid nesten på nivå med gjennomsnittet. Forskjellene mellom menn og kvinner og mellom innvandringsgruppene er i stor grad et resultat av aldersforskjellene mellom gruppene.

Merk at noen innvandrere som ikke har opptjente rettigheter etter Folketrygden på grunn av for kort botid kan ha rett på behovsprøvd supplerende stønad.

For Drammen er andelen generelt på noe høyere enn for hele landet i alle gruppene og for begge kjønn.

Tabell 8.14. Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Drammen og hele landet. 2012. Prosent

	Kvinner		Menn	
	Hele landet	Drammen	Hele landet	Drammen
Befolkningen totalt	15	16	11	12
Befolkningen for øvrig	16	18	13	14
Innvandrere fra EU, Nord-Amerika etc.	15	23	8	12
Innvandrere fra Afrika, Asia etc.	2	3	2	3

Kilde: NAV.

Referanser

Egge-Hoveid, Kristin (2012): Kontantstøtte: Stadig færre mottakere av kontantstøtte. SSB magasinet, Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/vis/magasinet/slik_lever_vi/art-2012-03-05-01.html

Henriksen, Tor (2012): Kommunestyre- og fylkestingsvalget, velgerundersøkelse blant innvandrere, 2011. Publisering på www.ssb.no. Statistisk sentralbyrå.
<http://www.ssb.no/valg/statistikker/vundkinnv/hvert-4-aar/2012-03-01#content>

Aalandslid, Vebjørn (2007): Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge. Rapporter 2007/24 Statistisk sentralbyrå.
http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/rapp_200724/rapp_200724.pdf

Figurregister

8.1.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn, 1998-2013. Drammen. Dagens landgruppering. Antall	291
8.2.	De 10 største gruppene av innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn. Drammen. 1. januar 2013. Antall.....	293
8.3.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre etter landbakgrunn, og den øvrige befolkningen, etter alder. Drammen. 1. januar 2013. Prosent.....	294
8.4.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre, etter landbakgrunn og alder. Drammen. 1. januar 2013. Antall.....	295
8.5.	Innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med bakgrunn fra Afrika, Asia etc. i prosent av total befolkning i delområdene. Tallene viser delområdenummer, som også ligger i tabell 8.4. Drammen. 1. januar 2013.....	297
8.6.	Familieinnvandrere etter familiegjenforeningstype og kjønn. Drammen kommune. Bosatte per 1. januar 2013. Antall	303
8.7.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og landbakgrunn. Drammen og landet.....	304
8.8.	Stemmegeving ved kommunestyre- og fylkestingsvalget 2011 for innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre med norsk statsborgerskap, etter kjønn og botid. Drammen og landet.....	304
8.9.	Andel barn med barnehageplass i alt og andel minoritetsspråklige barn med barnehageplass. Utvalgte kommuner. 2012.....	307
8.10.	Andel barn 1 og 2 år som bruker kontantstøtte etter innvandrerbakgrunn, innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre. Utvalgte kommuner, 1.9.2011	308
8.11.	Deltakelse i videregående utdanning blant alle bosatte, samt innvandrere og norskfødte med innvanderforeldre fra Afrika, Asia etc. 16-18 år. Landet og Skedsmo. 1. oktober 2012?	309
8.12.	Sysselsatte i Drammen, etter alder og landbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Prosent	312
8.13.	Relativ næringsfordeling blant sysselsatte innvandrere etter landbakgrunn, Drammen 4. kvartal 2012. Verdi 1 = gjennomsnittet for kommunen.....	314
8.14.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i landet. Utvalgte kommuner. 2011. Verdi 100 = gjennomsnitt for landet.....	316
8.15.	Median inntekt etter skatt per forbruksenhet. Alle husholdninger og innvandrere, hvor hovedinntektstaker er 25-55 år. Inntektsnivå i forhold til alle husholdninger i egen kommune. Utvalgte kommuner. 2011. 100 prosent = gjennomsnitt for landet	317
8.16.	Mottakere av økonomisk sosialhjelp etter innvandringskategori, Drammen og hele landet. 2012. Prosent	318
8.17.	Andel med uførepensjon, 45-66 år. Kjønn og innvandringsrelatert gruppe, Drammen og hele landet, 2012	319

Tabellregister

8.1.	Hele befolkningen og innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. 1. januar 2013. Hele landet og Drammen. Antall og prosent.....	291
8.2.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen og hele landet, etter landbakgrunn. De største gruppene. 1. januar 2013.....	292
8.3.	Innvandrere bosatt i Drammen, etter botid i Norge. 1. januar 2013. Prosent	293
8.4.	Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Drammen, etter landbakgrunn. Delområde. 1. januar 2013. Prosent.....	296
8.5.	Befolkningsendringer i Drammen 1. januar 2010 til 1. januar 2013, etter landbakgrunn	298
8.6.	Innvandrere, etter innvandringsgrunn og landbakgrunn. Drammen kommune. Per 1. januar 2013.....	301
8.7.	Familieinnvandrede etter familiegjenforeningstype, landbakgrunn og herboendes innvandringskategori. 1. januar 2013. Drammen kommune.....	302
8.8.	Hele befolkningen og innvandrere, som startet i grunnkurs for første gang høsten 2005, 2006 og 2007, etter status for oppnådd nivå i videregående opplæring etter fem år, kjønn og landbakgrunn. Drammen. Antall og prosent	310
8.9.	Personer 25-54 år og over, etter andel med høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012	310
8.10.	Antall bosatte personer 19-24 år, etter deltakelse i høyere utdanning, innvandringskategori og kjønn. Landet og Drammen. 1. oktober 2012.....	311
8.11.	Sysselsetting etter alder og innvandrerbakgrunn. Personer 15-74 år. 4. kvartal 2012. Landet. Prosent.....	312
8.12.	Registrerte arbeidsledige og personer på arbeidsmarkedstiltak (bruttoledige), alle bosatte og innvandrere etter landbakgrunn, personer i alderen 20-66 år. 4.kvartal 2012. Antall og i prosent av befolkningen 20-66 år i hver gruppe. Landet og Drammen	313
8.13.	Personer som er selvstendig næringsdrivende etter kjønn og landbakgrunn. Innvandrere og bosatte i alt. Antall og i prosent av personer 15-74 år i hver gruppe. Drammen og hele landet. 4. kvartal 2012	315
8.14.	Alderspensionister etter innvandringskategori, landbakgrunn og kjønn, Drammen og hele landet. 2012. Prosent	320

